UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Baldi Pervsini Commentariorvm In Pandectas Tomvs ...

In Digestvm Vetvs

Baldus

Lvgdvni, M.D.LVIII.

De contrabenda emptione, [et] de pac. inter empt. [et] ve[n]ditiocompositis, [et] que res venire non possint.

urn:nbn:de:hbz:466:1-95938

Visual Library

¶ Incipit liber. xviij.

¶ De contrahenda emptione, ⁊ de pac. inter empt. ⁊ vēditoꝝ compoſitis, ⁊ que res venire non poſſint. Rubrica.

Origo. Iſta lex ponit vñ emptio ⁊ vēditio originē ſumpſerit, ⁊ qñ emptio ⁊ vēditio dicat̄ ɔ̄bi ⁊ qñ ꝑmutatio: ⁊ hoc eſt loco ſummarij. ¶ In gl. q̄ icipit, no. ꝙ ex dnobꝰ. ibi, tātūdē ī maſſa ⁊c. ¶ No. iſtā gl. ex qua habes ꝙ tm̄ dʒ valere argētū ſignatū ſeu formatū, q̄tū vʒ ī maſſa: ⁊ ſic ex hoc habes ꝙ expēſe ɔdēdi debēt fieri d̄ publico, vt hic: lʒ In. i. c. q̄to. ex̄ d̄ iureiu. videat̄ vel le ɔ̄riū: ſʒ eiꝰ dictū eſt ɔ̄ hūc tex. ⁊ hāc gl. ī gl. ibi, ſʒ cōparat ⁊c.
a ¶ No. ſignificationē iſtiꝰ v̄bi, cōparare: nā v̄bū, ɔparare[a], eſt gñale tā ad ꝑmutationē q̄ ad exēptionē, de quo no. ꝑ gl. C. de re. ꝑmu. ī rub. ¶ Additio. ¶ Origo. No. ꝙ moneta dʒ habere formā publicā, al's eſt adulterina. ¶ No. ꝙ v̄bū, cōparare, eſt verbū gñale: ſecus in v̄bo, emere. ¶ No. ꝙ emptio reqrit p̄ciū pec. nume. adde qualiter dʒ eſſe moneta ex̄ de iureiu. c. quāto. ¶ In tex. ibi, aliꝰ emptor, aliꝰ vēditor. ¶ No. ꝙ correlatiua debēt eſſe diuerſa, ⁊ ad poſitionē vniꝰ ſequit̄ poſitio alteriꝰ. ſ̄. de iureiu. l. ſi duo p̄roni. §. marcellꝰ. ⁊ nō cadūt in eadē ſubſtātia, vt ī. c. ſi. de īſti. ⁊ de iureiu. ꝑ v̄ſas. de bap. c. debitū. ¶ Querit gl. ī ſi. vtrū īter abſentes poſſit ɔ̄hi ñ directo nūtio vel epiſtola: ⁊ tʒ gl. ꝙ nō: idē tʒ. ĵ. de act. ⁊ ob. l. cōſenſu. ⁊. l. nec ambigi. C. de dona. ⁊. C. d̄ do. cau. mor. l. ij. C. de ſacroſ. ecc. vbi vide Cy. de fur. l. ſi nōdū. nā nūtiꝰ ⁊ ep̄la iungūt ɔſenſum, ſʒ ſine eis cōſenſus ſeparati ſunt, ⁊ ideo nō p̄nt ita integrare eundē ɔ̄ctū. Scd̄o querit gl. vtrū ſi mādatuʒ titij reuocat̄ ignorāte aduerſario, tʒ ɔ̄ctus: ⁊ dicit gl. ꝙ ſic, doc. rep̄hēdūt ꝑ. l. cū filiꝰ. §. ſi pecuniā. de dona. ſi cer. pe. l. eiꝰ q in ꝓuin. §. quas v̄o. Ego cōſului iſtā gl. ꝙ teneat ɔ̄ctꝰ q̄tum ad obligationē inducēdā, ſed nō q̄tū ad trāſlationē dñij, ſic. ſ̄. de publ. l. papinianꝰ al's. ſi qs ꝓhi. ⁊ hoc in ɔ̄ctu onoroſo, q: in lucratiuo nō tʒ vllo mō, vt. ĵ. de ma. vin. l. ſi p̄r. §. p̄r ex ꝓuincia. ⁊ vide qd̄ no. in. c. j. de renū. ī cle. ⁊. ſ̄. de cōdi. ob cau. l. ſi pecunia. §. ſi ſeruꝰ. De hac materia, diſtigue q: aut agit̄ de obligatiōe ɔ̄hēda, aut de ɔ̄cta diſſoluēda. ꝑmo caſu ſola reuocatio ſufficit, nec eſt opꝰ ꝑuenire in notitiā nūtij: vt. ſ̄. qd̄ iuſ. l. j. §. ſi ego. ⁊ ibi no. ꝑ declarationē huiꝰ gl. falſum. Scd̄o caſu nō ſufficit reuocatio: ⁊ ita loquunt̄ ɔ̄ria ī ſi. gl. alle. de hoc plene in. l. eiꝰ q ī ꝓuinciā. p̄alle. ꝑ Ray. ī. l. ij. §. ſi. ⁊. l. ſi qs. ĵ. de don. rōnē facit ſm̄ ſcd̄aʒ reg. iur. id qd̄ nr̄m. ⁊ q: in. l. ſi mādaſſem. ſ̄. mā. ⁊ iſta gl. declarat̄ ꝑ Cy. in. l. mandatū. C. mā. ⁊ vide in. c. ex ꝑte decani. de reſcri. v̄. vr̄ tex. de iſta materia vide qd̄ no. in. l. titiꝰ. de cōſti. pe. in tex. l. j. §. qd̄ autē.

Est autem. No. ex hoc tex. ꝙ emptio ⁊ vēditio eſt de iure gen. ad id. ſ̄. de iuſti. ⁊ iur. l. ex hoc iure. ſʒ quedā eſt gl. q̄ eſt in. l. eas. ſ̄. de cap. di. videtur velle ꝙ emptio ⁊ vēditio ſit de iure gen. hoc eſt, habet equitatem naturalē iuris gen. fuit tamē introducta de iure ciuili. qd̄ no. ¶ In gl. q̄ icipit. ĵ. de act. ⁊ ob. ibi qd̄ nō puto verū ⁊c. ¶ No. iſtā gl. ⁊ idē qd̄ hic no. C. de don. l. nec ambigi. facit qd̄ no. ī. l. cōſenſu. ĵ. de act. ⁊ obl. ¶ In gl. in ſi. Circa hāc gl. vide qd̄ no. Dynꝰ in. l. ſi p̄r. hic alleg. ⁊ notat Cy. in. l. mādatū. c. mādati.

Et liberi hominis. In tex. ibi, emptio itelligit̄ q̄tū ad hoc, vt vēditor teneat̄ emptori: vt īſti. eo. §. vlti.

Sed celſus. No. diſt. q̄ ſit hoc p̄n. de publico: nā q̄dā res eſt publica ⁊ eſt ī vſu publico. Quedā eſt publica q̄ tñ in vſu publi. ñ eſt. ¶ Additio. ¶ Sʒ celſus. P̄ōt agi in ɔ̄ctu ad reſciſionē cōtractꝰ. h. d. Ibi, emptio. ar. ſi. iſte tex. vr̄ velle ꝙ oēs ɔ̄ctꝰ, q ſunt de iure gen. p̄nt per ep̄l'am explicari vel ꝑ nuntiū. qd̄ facit ad illā. q. nūquid ſponſalia poſſint ꝑ epiſtolā ɔ̄hi, ſicut per procuratorem, vt. l. generali. in prin. l. ꝑ ſoc. Et totum hoc poſſet pro modo perpēdi vtrū iſti actus deſpōſandi ſunt de iure gen. nā ſi eſſent de iure gen. nō poſſet ɔ̄hi ꝑ ep̄l'am, vt hic: ſʒ tex. facit ꝙ ſint de iure naturali: vt. l. j. §. ius naturale. ff. de iuſt. ⁊ iur. ibi, maris ⁊ femine. aliꝰ tex. ꝙ ſit de iure naturali: vt. l. j. §. ius naturale. ¶ In ſi. gl. ſup v̄bo, quibuſdā. ibi, idē ɔ̄ctus ſponſaliū. ſʒ cogitabitis. Sʒ q̄ro vtrū a ɔ̄rio ſenſu hodie ɔ̄ctus emptionis ⁊ vēditionis ſit de iure gen. ⁊ vr̄ ꝙ nō: q: pecunia eſt d̄ iure ciuili rōne publice forme, ſine qua eſſe nō poteſt: requirit̄ em̄ in pecunia duplex iuſtitia. ſ. pondꝰ materie, ⁊ autoritatis forma, q̄ autoritas eſt de iure ciuili: ergo ɔ̄ctꝰ nō p̄ōt eſſe de mero iure gē. In ɔ̄riū eſt tex. de iuſti. ⁊ iur. l. ex hoc iure. gl. in. l. eas. de cap. di. d̄t ꝙ emptio eſt de iure gen. quo ad naturalem equitatem: tñ a iure ciuili eſt directa: tu dic ꝙ ē de iure gē. nō ob. ꝙ autoritas pecunie eſt de iure ciuili: nā ⁊ autoritas tutoris ē de iure ciuili: ⁊ tamē ſi autorat̄ tutor emptioni quā fecit pupillus, ɔ̄ctus eſt de iure gē. Quoties em̄ p̄ma p̄ncipia inquirimus, ea q̄ de iure ciuili his accidūt, nō conſideramus quantū ad noīs impoſitionē ſed q̄tum ad iuris effectū, vt dicimus in matrimonio: vt not. ff. de iuſt. ⁊ iur. l. ius ciuile. cum. l. ſeq. ⁊ omnino vide quod no. C. eo. ſuper rub.

Si fundus. Ubi contractus ex conuentione reſoluitur, agitur actione ex eo contractu ad id qd̄ eſt actū. h. d. ¶ In tex. ibi, ſi fundꝰ annua. die primo qd̄ p̄cio ſoluēdo annua bima trima die. iſte. §. facit ad materiam. l. eleganter. in prin. ſ̄. de dolo.

Hec vēditio. Si conditio conferat̄ in arbitrium alterius ex ɔtrahētibꝰ intelligit̄ collata in arbitriū boni viri, ⁊ tūc facultas arbitrādi extinguitur, cū arbiter eſt in mora, qd̄ facit ad materiam. l. ſi quis arbitratu. ĵ. de verb. ob. ⁊. ĵ. de leg. ij. l. j. ⁊. l. ſocietatē. §. arbitroꝝ. ſ̄. ti. j. ⁊. l. ſi. C. e. Ultio habes hic vnā gl. que facit d̄r̄iam inter iſta verba, ſi noles, ⁊ ſi nolueris, ⁊ cū voles, ⁊ cum volueris: de quo. ĵ. de ver. ob. l. centeſimis.

¶ Additio. ¶ Hec vēditio. Appellatione arbitrij continet̄ arbitrium boni viri: ēt ſi arbitriū ſit adiectū ɔ̄ctui per modū
b cōditiōis, nō tñ ꝑficit̄ ɔ̄ctꝰ niſi arbitriū ſubſequat̄[b]. h. d. ¶ In tex. ibi, cōputaſſet. i. reddiſſet ſeu calculaſſet. ⁊ ibi, dñi. ſ. tātum. ¶ No. ꝙ arbitriū boni viri inſerit̄ per modū ɔdōnis, ſic. ſ̄. ti. j. l. coita. ⁊. l. ſi ſocietatē mecū. qñqꝫ tñ arbitriū inſerit̄ per modū demonſtratiuum, ⁊ tunc nō ſuſpēdit actū: vt in. l. j. de leg. ij. ⁊ dic vt ibi. Et lʒ nos dicamꝰ ꝙ in vltima volūtate nō arbitrāte illo, cuiꝰ arbitrij facta ē inſertio, recurrit̄ ad aliū fauore vltime voluntatis: illud eſt verū qñ nō eſt inſertū ꝑ verba ɔdōnalia, vt ibi no. Et hoc, ⁊ totā iſtā legē declara optime. ꝑ Bar. in. l. ſi qs arbitratu. ĵ. de v̄b. obl. ⁊. Cy. in. l. ſi. C. de ɔ̄h. emp. ⁊ vide hic ꝑ intellectu huiꝰ. l. ⁊ materie, an valeat iſte ɔ̄ctꝰ, vēdo ſi voles, vel emo, ſi voles, ita ꝙ tota ſubſtātia ɔſiderat̄ in volūtatē nō ps ſubſtātie, vt notaui pleniſſime. C. eo. l. in vēdētis. Scd̄o no. qd̄ v̄ba p̄rie pſone porrigūt̄ ad tertiā ſubintellectaʒ: vnde hec v̄ba arbitrio meo, porrigunt̄ ad arbitrium boni viri, ⁊ rō h̄ reddit̄, q: ſi nō porrigerēt̄, reſultaret nullitas actus qui gerit̄. Tertio no. ꝙ lʒ nos dicamꝰ ꝙ in ɔ̄ctibꝰ collatis ī arbitrio nō teneat ɔ̄ctꝰ niſi ſecuto arbitrio: iſtud vr̄ veꝝ in arbitrio tertij, ſecꝰ ī arbitrio ɔ̄hētis: nā ſi ꝑ ſe ſtat quominꝰ arbitret̄, arbitratū fingit̄ vt hic, vel hic erat arbitriū ſup accidētalibꝰ. ſecꝰ ſi ſup ſubſtātialibꝰ, ar. ĵ. e. l. qd̄ ſepe. §. j. ⁊ ar. iſtiꝰ p̄nci. Dico ꝙ ſi emphyteuta vēdit irrequiſito dño pro p̄cio declarādo per tertiū, ꝙ illo nō declarāte non cadit a iure ſuo: q: negociū eſt imperfectum, vt hic, ⁊ facit. ĵ. de ver. ob. l. alienam. Sʒ pone ꝙ vendit̄ res emphyteutica vel feudataria: nunqd iſti ɔ̄ctꝰ ſint de iure gē. ⁊ vr̄ ꝙ nō: q: natura ſpecialis denominat ſpeciē cōtractꝰ: ſʒ emphyteuſis ⁊ feudū h̄nt naturaʒ ſpecialē de iure ciuili ⁊ ɔſuetudinario, de iure gē. ergo iſte ɔtractus eſt de iure ciuili, ⁊ ſic nō perficit̄ ɔſenſu: vt. ff. de pac. l. iuris gen. in prin. In ɔtrariū vr̄: nā iſte cōtractus eſt cōtractꝰ vēditi. ꝑ locuʒ a forma ſpecificata eſt de iure gen. ⁊ cōſenſu ꝑficit̄: ⁊ lʒ nomē impoſitum rei ſit de iure ciuili, tamen nomen impoſitum cōtractui eſt de iure gen. Et ideo nudo cōſenſu contrahitur obligatio, ſaluo ꝙ in feudis reqritur inueſtitura ⁊ ɔſuetudine feudorum ⁊ hec eſt veritas. ¶ In gl. ſi dicā. No. hic d̄r̄iam inter ſi, ⁊ cum: eſt rō q:, ſi, denotat directā cōditionē, cū, denotat ɔditionem inflexā. Itē nō. d̄r̄iam in dictione, cū, cui futuro adijciat̄ vtrū futuro ſubiūctiui, an futuro indicatiui: d̄r̄ia iſta eſt grāmaticalis: tamen iura faciunt multum iſtam differentiam. ⁊ vide qd̄ no. Cy. in. l. in vendentis. C. eo.

a ¶ Comparare. nunqd aūt ſit differentia inter emere ⁊ cōparare. ⁊ vide. d. Alex. de Imo. in ɔſ. xlix. in pe. col. ī. iiij. parte.

b ¶ Subſequatur. Uide omnino. d. Alexā. de Imo. in cōſi. xviij. in. j. col. in. j. parte.

Huiuſmodi. Non vr̄ incertū illud qd̄ ex alio p̄t certificari. h. d. in hoc. §. ¶ No. glo. que incipit, facias. que ponit no. diſt.

¶ Additio. ¶ Huiuſmodi. Sufficit ꝙ q̄titas precij ſit certa ꝑ relationem ad aliud. h. d. ¶ In gl. facias. No. d̄r̄iam inter relatiuū q̄titatis, ⁊ relatiuum ſubſtantie. Primum ſignificat numerum: ſcd̄m ſignificat ſubſtantiam ſiue ſpeciem. ⁊ vide ꝙ no. Azo in ſumma. C. de ſen. q̄ ꝓ eo. in ſi. ⁊ Ja. de are. ĵ. de leg. j. l. ſi ita legatum. quod tene menti.

Si quis ita. Additio. plus nihil releuat, niſi ꝑ aliō certificet̄. h. d. ¶ No. hūc caſuʒ, ⁊ de dictione, plus, vidiſtis in. l. publia. §. ſi. ſ̄. depoſiti. ibi duʒ d̄t plꝰ vl' minꝰ ⁊c. ¶ Additio. ¶ Si qs ita. Uēditio p̄t eſſe pura, tñ ꝑs p̄cij cōditionalis. h. d. ¶ In tex. ibi, augebit̄. ita ꝙ qñ p̄cium principale eſt purū, licet augmentū ſit in cōdi. emptio contrahitur, ⁊ ſtatim poteſt agi ad rem tradendam.

Nec emptio. Si vēdit̄ res, nō vʒ vēditio, niſi res exiſtat: ſi v̄o vendit̄ dubius euentꝰ, in tali dubio euentu tʒ venditio, licet nihil euenerit. h. d. Uel ſic, conſiſtit emptio ſiue fundetur ſup re, ſiue ſup ſpe. h. d. Intellige non tacitā volūtatē retrotrahi ſicut exp̄ſſam. Itē no. ita trahi ɔditionē neceſſariā ſicut volūtariam. ⁊ hoc verum quātum ad ɔ̄ctꝰ volentiū: nā al's ɔtractꝰ,

a ¶Olim. de q̄ dictione vide Fr. are. i. l. eū. ſi cer. pe. ⁊ qđ ibidē ad eum dixi in apoſt.

b ¶Iā. de qua dictione vide eūdē bal. ſ. in p̄n. cōſti. j. ⁊ qđ ibidem dixi i apo. vbi etiaʒ đ dictiōe, oliʒ, ⁊ dudū: q̄bus adde Frā. are. in. l. cum ⁊ ſor tis. de pig. ac. ⁊ in. l. fideiuſ. ſ. man.

c ¶Dudū. viđ Car. i cle. j. §. j. inde. ⁊ eum. bal. ſ. i. j. cōſti. ſuperius alle.

nō valet, qꝛ nō eſſet fundatꝰ ſup aliqua re: ⁊ iſta eſt rō lr̄e quā bene no. aliqñ tñ ꝯtus non firmat̄ ſuper re, ſʒ ſup ſpe. ⁊ tunc nō debent̄ emptio. ¶No. i hac gl. ſup v̄bo, iam, q̄ ponit ſignificationē iſtoꝝ verborum olim[a], iam[b], dudum[c], ⁊c. quam not. ¶No. in fi. iſtius legis qđ qñ vendit̄ ſpes, nō debetur euictio.

IN venditionibus. Diſſenſus circa p̄cium vēditiōis, ſeu in p̄cio, ſeu i materia, vel ſexu ꝯtū venditionis vitiat: diſſenſus aūt i noīe, ſi de corpoꝛe ꝯſtat, nō hʒ vitia re. h. d. vſq3 ad. l. in hmōi. ¶No. gl. ſuper verbo, abſentem. ¶Ex lec. an. ¶Erroꝛ ꝯhētis i corpoꝛe, in ſubſtātia, vel i re vitiat ꝯtus: ſecus ſi erret̄ in accidentalibꝰ, ⁊ inſpicit̄ pſona ꝯhētis. h. d. cū pluribꝰ legibꝰ ſeq. Dictū eſt. ſ. de p̄cio ⁊ re, nūc đr đ ꝯſenſu: qꝛ hʒ cedere pariter ſup re ⁊ p̄cio: ⁊ iſta ſunt eſſentialia ꝯtus, bonitas aūt intrinſeca vel extrinſeca rei đr qualitas, facit qđ no. ſ. ſi cer. pe. cum quid. ¶No. ꝙ erroꝛ in corpoꝛe, ⁊ erroꝛ in materia vitiat, ſʒ erroꝛ in bonitate vel qualitate nō vitiat. Itē no. de qualitate, ꝙ q̄dā eſt q̄litas ſubſtātialis, q̄dā nō đr q̄litas ſubſtātialis: vñ nō đr vinū, niſi habeat q̄litatē ſubſtātialē vini, ⁊ ſapoꝛē vini, acetū eīm qđ ſemp fuit acetū, nō đr vinum: ſed ſi a pꝛincipio fuit vinum remanent reliquie vini.

ALioquin. In tex. ibi, q nō vidit. ſ. rem, vt in ceco: p̄ſumptiue, vt in minus perito: ergo equiparant̄ cecus, ⁊ minꝰ peritus, ſm Frā. accur. ¶No. ꝙ nō đr conſenſiſſe, q non vidit. ¶In tex. ibi, in ſexu. nam equiparatur erroꝛ iſte, erroꝛi in ſpecie, in quo poſſit veriſicari intentio contrahentis.

IN huiuſmodi. Inſpicit̄ diſſenſus vel conſenſus ꝯhentis, nō autem illorum quibus acquiritur. h. d. cum. l. ſeq.

QUid tamē. Nō ſummat̄, qꝛ breuis: ſʒ no. illud exēplū, qđ ponit̄ i v̄. vt puta. no. di. huius. l. ⁊ loquit̄ iſta lex, vbi ambo ꝯhētes errāt. ¶Additio. ¶Quid tñ. No. đraʒ vtrū aliquid ſit, in quo poſſit verificari intentio ꝯhentium, ⁊ tūc in totā tʒ, alio quin in nihilo. ¶In tex. ibi, non valet. qꝛ erroꝛ ſpeciei eſt. nā alterꝰ ſpeciei eſt aurum, alterius purum eſt.

ET ſi conſenſu. §. Si rem. Erroꝛ dñij impedit tranſlationē. ad hoc allegat̄. Et no. ꝙ hic nō p̄cedebat obligatio, qꝛ contractus nullus: ſecus ſi pꝛecederet. ſ. mand. l. ſeruum titij.

Si rem meam. Emptio rei mee ñ vʒ. ⁊ ſi iuſſu meo alij tradat̄, i illū dñiū nō trāſferet̄. Idē in donatione, q̄ fieret mihi de re mea, ⁊ p̄dicta locū hñt ꝙ emptio rei mee nō valeat ſiue ignoꝛanter ſiue ſciēter qs rē ſuā emat. h. d. cū. l. ſeq. Et no. iſtas. ll. ⁊ maxime illas rationes ibi, quoniam non hoc mihi pꝛopoſitum ⁊c.

OFficio. No. ꝙ offꝰ iudicis dʒ diminui p̄ciū, qñ eſt erroꝛ expꝛſſus in p̄cio. No. ꝙ contractus tenet pꝛo parte, ⁊ pꝛo parte non. Sed arg. cōtra. ſ. de cond. inde. l. ſi non ſoꝛtem. §. ſi centum.

SEd ſi cōis. Sʒ qūo ꝓponit̄ hic offm̄ iudicis. imo dʒ agi ex ꝯtu. ſ. eo. l. ſed celſus. §. ſi fundus. rō, qꝛ hic petebatur diminutio rōne nullitatis ꝯtus ꝓ ea parte, vnde non oꝛitur actio ſʒ officium: ſed in ꝯrio agebat̄ ex patto infoꝛmante ꝯtum, q tenuerat a pꝛincipio, vnde eſt ibi actio ex eo contractu.

Si ſeruus. Falſa demōſtratio finiū nō adijcit aliqd alicui. h. d. facit de leg. iij. l. ſi p̄ſonatus. §. j. ¶No. hic ꝙ dʒ recurri ad itellectū dñi nō ad itellectū pꝛocuratoꝛis, quando pꝛocuratoꝛ habuit ſpeciale mādatū.

QUod vendidi. Ex venditione in emp. dñiū nō trāſit niſi p̄cio ſoluto, vel habita fide de p̄cio. h. d. ¶No. ꝙ iſta. l. i eo qđ đr de fide, nō hʒ locū in publ. vt. ſ. de pub. l. de pꝛecio. Iteʒ vbi fides nō pōt haberi, vt. l. ſi ꝑc. de iure fiſ. tetigi de pig. ac. l. eleganter. §. ſi vendidit. ⁊ facit. j. de ver. ob. l. qui rome. §. callimachus. ¶In gl. ma. ibi, quaſi ⁊c. vide qđ ibi no. ⁊ qđ no. in §. vēdit. inſt. de re. di. ſʒ de hoc dicā. j. de peric. ⁊ cō. rei vend. ⁊ tra. l. j. in fi. vbi vide tex. in contrarium. ¶Sed hic quero, qd in contractu permu. ⁊ in contractu do. vel dotis, vel in cōtractu locationis ⁊ conductionis in caſu quo ex cōtractu locationis ⁊ conductionis dñium trāſfertur, vt videbitis in. l. i naue ſaupheñ. j. loc. an dñium tranſeat pꝛecio non ſoluto vel re ab alia parte non tradita: de hoc dic vt no. ꝑ gl. C. de dona. l. cū ꝓponas. ff. de fur. l. ſi ſeruus. §. locaui. C. de rerū permu. l. j. ⁊c.

SAbinus. Not. hāc legē ꝑ q̄ poteres cognoſcere cōtractum emptiōis a ꝯtu locationis ⁊ conductionis ad idem vt in. l. cōuenerit. j. e. ¶In tex. ibi, edificares, vel materiam trado, vt inde fiat materiatum: nam tunc eſt locatio ⁊ conductio.

Labeo. Iſta lex nō ſummat̄, qꝛ breuis: ſed ipſam declarabo tibi in. l. veteribus. ſ. de pac. ⁊c.

☞ Iura ſpūalia tranſeunt cum vniuerſitate tempoꝛali.

HAnc legē. No. ꝙ locus ſacer, lʒ nō ſit in cōmercio per ſe, tñ pōt excipi a cōmercio, qñ trāſiret cū vniuerſitate. ¶No. ꝙ ſi dictio, qd refert̄, refert̄ ad modica. ¶† No. ꝙ iura ſpūalia trāſeūt cū vniuerſitate tpali: vñ qui donat caſtrū, vr̄ donaſſe patronatū, quē habet in eccleſia fundata in caſtro: qꝛ caſtrū eſt quid vniuerſale: qđ dic vt no. Inno. de iure pa. c. ex lr̄is. vbi no. ꝙ illa intelliguntur ſm naturam ꝯtus ⁊ rei deducte in contractum: vt no. in. l. ſi ſtipulatus. ff. de vſur. ⁊ per Arch. xvj. qō. vij. pie mentis. ⁊. lxx. diſt. hoꝛtamur.

IN modicis. In glo. fi. ibi. Sʒ hec oīa faciūt, vcʒ ꝙ ius patronatus videatur trāſlatū cū vniuerſitate, de q̄ dic vt j. l. q̄dā. j. de acq. re. do. no. plene per gl. j. de oper. li. l. qui operas. ⁊ viđ qđ habes in. c. cum bertholdus. extra de ſen. ⁊ re iud. ¶Additio. ¶In modicis. In alternatiua venditione eſt electio vēditoꝛis, h. d. hic Ja. de are. ꝙ aut alternatiua eſt poſita ſimpl'r ⁊ tūc eſt electio debitoꝛis: aut nō eſt poſita ſimpl'r, ⁊ tunc aut verbū executiuū eſt relatū ad debitoꝛē, ⁊ eſt electio debitoꝛis: aut ad creditoꝛem, ⁊ eſt electio creditoꝛis: vt no. in. l. lucio. de leg. ij. Et facit ad. q. pone: qdam dñs nemoꝛis ꝯceſſit mihi vt acciperem vnum vel duo plauſtra lignoꝛum de nemoꝛe ſuo, ꝑ iſta v̄ba, accipias vnū vl' duo ⁊c. mō volebā accipere duo, ipſe volebat ꝙ tm̄ vnū: q̄rit̄ qd iuris? ⁊ vr̄ ꝙ vnū: vt. l. j. §. ſi ſtip. de ver. ob. In ꝯriū eſt veritas: qꝛ refert vtrū i teſtō vel in ꝯtu ꝓmittatur futura datio: qꝛ tūc eſt electio debētis, ar. l. j. §. ſti. an futura acceptio: qꝛ tunc eſt electio creditoꝛis, vt no. i. d. l. lucio ſm Ja. de are. qđ tene mēti. Et foꝛte in ſuo exemplo ꝯriuʒ eſt verū: vt ſicut in nummis ſic in quātitatibꝰ minoꝛ debet̄: ⁊ credo ꝙ eſt caſus in. l. ſi ita ſtipulatus fuero. j. de ver. ob. niſi intelligeremus ꝙ hic cōceſſio eſſet facta demonſtratis coꝛpoꝛibꝰ, vt accipias hic vnum vel alia duo ad oculum demonſtrata, ⁊ ita intellige dictum Ja. de are.

SI ita diſtrahatur. No. tex. no. in fi. iſtius. l. vos ſcitis ꝙ ſi ego ꝓmitto tibi dare fundū, debeo in te dñiū transferre: ſecus ſi ꝓmitto tradere, vt. l. vbi aūt. §. vlt. de ver. ob. inſt. de ac. §. ſic itaq3. Sʒ pone ꝙ ego ꝓmitto tibi fundū ſimpl'r, nō ꝓmitto dare vel tradere, nūqd cogoꝛ dñiū trāſferre. tex. eſt hic no. ꝙ ſic ibi dū đt, vt cogit̄ q fundū. ita tʒ gl. ꝑ hūc tex. inſt. de inuti. ſtip. §. idem numerus. ¶Ex lec. an. ¶In tex. ibi ſpopōdit ſimpl'r. nā ex omni ꝯtu ex quo dñium trāſfet̄, ꝯtu ſimpl'r celebꝛato datio eſt in obligatione exceptio ꝯtu emptionis ⁊ venditionis, vbi nō venit datio de neceſſitate, ſed cōſecutiue, ſi tradēs eſt dñs: vñ nō eſt obligatio, lʒ qñq3 ſit in executione obligationis, qđ no. ¶No. ꝙ ille q ꝓmittit rē ſimpl'r vr̄ ꝓmittere rē dare, ⁊ ad hoc ſemp allegat̄: ius ergo vr̄ ꝓmittere nō merū factū. fallit cū iſt̄s pꝛomiſſio deſcēdit ex cā emptionis: vt. j. de vſu. ſi ſtipulatus. ⁊ de hoc no. C. de tranſac. cum nota. Doctoꝛes dicūt qđ iſte tex. nō reperitur alibi ita clare, ⁊ faciunt de iſto tex. magnum feſtū. j. de ver. ob. l. ſtipulationes non diuiduntur. §. celſus. vbi i ſtip. non eſt inſertum verbum, dari, vel tradi, intelligitur verbuʒ, dari, vt hic in contractu emp. ⁊ ven.

SI ſciens eman. No. ex hoc tex. ꝙ iudicis ꝓhibitio īpedit dñij trāſlationē: ſʒ hic quero, an legis ꝓhibitio impedire poſſit dñij tranſlationem? de hoc dic per Inn. in. c. raynaldus. extra de teſta.

¶Additio. ¶Si ſciēs. Nō vʒ ꝯtus celebꝛatꝰ cū eo cui eſt alienatio vel adminiſtratio interdicta. h. d. Quid ſi ꝓdigꝰ iurat, vtrū teneat ꝯtꝰ? dic ꝙ nō: vt no. Ja. j. đ tut. l. q hʒ. qꝛ iurʒ ꝓhibiti ſeu īter ꝓhibitos non vʒ: vt. j. de leg. iij. l. cū qs decedens. §. titia. ⁊. j. de ꝓbat. l. q teſtm̄. ¶Quero an ꝓdigꝰ poſſit testari[d] cum autoꝛitate curatoꝛis ſicut ꝯhere? vr̄ ꝙ nō qꝛ autoꝛitas curatoꝛis ad teſtamentum nihil ꝓficit: vt. l. aurelio. §. fi. de li. leg. ad hec. j. đ teſt. l. is cui. j. de ſec. tab. l. j. §. exigit. facit. j. de here. inſti. l. illa inſtitutio. in pꝛin. in ratione ſui.

¶Sequitur ex lec. anti.

QUia quolibet. No. hic ꝙ vt dicatur quis emiſſe bona fide, duo requirūt̄. ſ. ꝙ putet ſe emere a dño, ⁊ ꝙ putet illū hr̄e adminiſtrationem, alias đr male fidei. Item omnis q emit ſine ſolennitate legali, pꝛeſumitur male fidei. h. d. ergo parat cauſam pꝛeſcribendi.

REm alienam. Iſta lex nō ſummat̄, qꝛ breuis: ſed ipſaʒ declara ⁊ melius in. l. fina. ſ. de condictio. ob cau. vbi omnino vide. ſed ipſam declara vt in gloſ. ⁊ dum gloſ. dicit quod hec lex habet

d ¶Teſtari. Ui de Fran. are. i l. is cui. de teſtamen.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

lex hꝫ locū etiā in re mobili. vide qđ no. ꝑ Cy. C. de vſu. ꝓ empto. l. j. Itē circa v. ſꝫ cū tꝫ ⁊c. vide qđ no. Cy. C. ad velle. l. ſi ſine ⁊c. ¶ Additio. ¶ Rē alienā. In gl. j. ibi quādā aſinā. No. gl. ꝙ in emptione ſufficit tradere poſſeſſionē facti: ⁊ idē not. C. ſi alie. res pig. da. ſit. l. ij. ⁊ l. ſi. ſꝫ in hypothecaria nō ſufficit hoc. imo requirit idē qđ in trāſlatiōe dñij ⁊ publiciana, vt. j. đ pig. l. ſi ab eo. qđ dic vt. j. de ꝓba. l. cū oīa. Et adde qđ no. Cy. C. ad vel. l. ſi ſine. ⁊ C. de do. añ nup. l. ſi ante. apparet ex predictis ꝙ purus ⁊ nudus poſſeſſor poteſt rē vēdere ⁊ nō obligare: q2 in primo caſu eſt obligatio ꝑſonalis, in ſecundo realis, q̄ nō cauſat ex nuda ⁊ pura obligatione facti circumſcripta ab omni iure reali: vt not. C. de pigno. act. l. ſi rem alienam. et vide omnino Cynum. C. de rei venditione. l. iur. in principio.

QUoties. Si ſeruus habens peculium ſimpliciter vendatur, in venditione peculium non venit: ⁊ ideo ſi ſeruo aliqua res peculiaris fuerit ſurrepta, poteſt tanꝙ furtiua cōdici: ⁊ ad exhibendū pro ea agi ac etiam actione ex vēdito. h. d. cum duabus ſeq. Et no. acceſſorium nō ſequitur principale, ſiue excipiat ſiue nō: q2 acceſſoriū erat alteriꝰ nature, nō eiuſdē.

QUi tabernas. In iudicio quis videt vēdere ius quod habet in re. hoc dicit iſta lex. ⁊ ipſam bene nota.

¶ Additio. ¶ Qui tabernas. Qui vēdit rē, videt vēdere ſolummō ius qđ hꝫ in re. facit. C. de leg. l. vxor patrui. iſta lex loquit qñ vēdidit exꝓſſa rei qualitate, ſed ſi nō expreſſa rei qualitate, vr vendere tāꝙ ꝓpriū ⁊ allodiū ſm Spe. e. tit. ⁊ vide. j. e. l. cū venderes. ⁊. j. de euic. l. pe. ¶ Not. hāc. l. ꝓ illis q vendūt reditus apothecarū cōmu. nā vendēdo illas apothecas non videt vēdidiſſe ꝓprietatē, ſꝫ reditus: q2 certus erat emptor ꝙ ꝓprietas vendi non poterat. ad qđ vide quod not. Cy. C. ſi pig. da. ſit. l. j. ⁊ facit. j. e. l. ſi qs donat. §. j. ⁊ qđ no. Inn. de ſi. inſtru. inter dilec. in gl. tāꝙ dñs. ⁊ qđ no. in Spe. de hoc. §. nunc aliqua. v. xiiij. ⁊ vſi. clxx. facit. j. de deci. c. paſtoralis. ⁊ de iure pa. c. illud ꝯ no. C. de euic. l. ex ꝑdijs. vbi gl. dicit ꝙ vēdens in dubio intelligit vēdere iure libero. ⁊. j. e. l. cū vēderes. ⁊ qđ no. in. l. traditio. §. ſi quis igitur. de acq. rē. re. do. Sol. aut emptor fuit certificatus de qualitate ſolū, ⁊ tunc habet locuꝫ hec lex: aut non fuit certificatus: ⁊ nō hꝫ locū gl. q̄ eſt in. d. l. ex ꝑdijs. Et idē in ꝑmutatione ⁊ dote, ⁊ alijs cōtractibꝰ nō lucratiuis ſed in legato et donatione vr legatū omne ius qđ habet. j. de leg. j. l. ſi domus. §. ſi. ⁊ arg. de edil. edi. l. ad nos. C. de le. l. vxor patrui. vide qđ not. per Nico. de nea. in. d. l. ſi domus. §. fina.

QUum in lege. Uerba q̄ pñt itelligi actiue ⁊ paſſiue in preiudiciuꝫ vēditoris, intelligunt actiue: vñ hic itelligunt de ſtillicidijs dominātibus nō ſeruiētibus. h. d. Uel ſic, pacti dubij a venditore interpoſiti ſit interpretatio contra vēditorē. h. d.

SI in emptiōe. Diſſenſus circa acceſſoria nō vitiat ꝯtuꝫ. h. d. vſqꝫ ad. §. oīm. ¶ No. ꝙ in incerto đ certis eſt electio debitoris in ꝯtu. ¶ No. tex. in v. nec refert ꝙ inſpicitur illud qđ eſt principale: lꝫ acceſſorium ſic maioris valoris, ⁊ per hoc vr hic caſus qōnis, ꝙ ſi cōueni tecū de ꝑmutando librū meū cum tuo: ⁊ ꝙ vltra hoc des mihi decēꝫ, ꝙ iſta ſit permutatio: non obſtante ꝙ ex altera parte ſit etiam pecunia: quia inſpicitur illud quod eſt principale. facit. ſ. depo. l. j. §. ſi rem.

Omnium rerum. Nota tex. ibi, vel mores ciuitatis, quod per mores vel ſtatuta ciuitatū poteſt alienatio prohiberi. quod not. facit. j. de pigno. l. in quorum.

Additio. ¶ Omnium rerū. oīa que poſſunt haberi ⁊ poſſideri pñt vēdi, ſecus ſi nō poſſunt haberi ⁊ poſſideri. h. d. ¶ Not. ꝙ quādo verba habere, vel poſſidere, ꝓferunt ſimul, verbum habere ſignificat ciuilē poſſeſſionē, verbū poſſidere ſignificat naturalē: vnde qui ꝓbauit ſe habere ⁊ poſſidere, videtur probare de ciuili ⁊ naturali poſſeſſione: qđ no. ⁊ adde qđ not. ſ. de iudi. l. ſi quis intētione. ego dico plus ꝙ eoipſo ꝙ quis ꝓbat ſe tenere, preſumitur vtranqꝫ probaſſe, vt no. Inno. de priuil. c: cum olim. ⁊ Archi. vij. q. j. pontifices. vide. C. ne vxor ꝓ marito. l. ij. facit quod not. de verbo. obl. ſtipulatio, §. hoc quoqꝫ.

Itē ſi emptor. Non ſummat, q2 breuis: ſed not. nota diſtinctionē iſtius. §. ¶ In glo. ſuper verbo, futurum. in ſi. cōtrariū huius not. j. de vſu, l. ſi is qui pro emptore. §. vlti. ſed iſta eſt verior. ergo no. eam. ¶ Additio. ¶ Itē ſi emptor. Rei, q̄ eſt furtiua in ipō ꝯtu vl eius execu. nō tꝫ emptio vtroqꝫ ſciente vitiū vl emptore ſolo, ſꝫ ſciētia ſoliꝰ vēditoris nō ſufficit, alias officit. h. d. Et eſt rō differētie: q2 quātū ad rē ipſam ſciētia emptoris eſt ſciētia obligātis, ſꝫ ſciētia vēditoris eſt ſciētia obligati: ⁊ magis nocet ſciētia obligātis ꝙ obligati. ⁊ hūc. §. declarat Ja. de are. C. de le. j. nō dubiū. ⁊. Bar. j. de vſuc. l. cū vir. Itē no. inter ſcientes nullum eſſe commercium, quando contractus vergit ad crimen, facit quod not. C. eodem in rubrica.

Rei ſue emptio. No. ex hoc tex. ꝙ ſicut nō vꝫ emptio rei ſue rōne dñij, ſic nō vꝫ rōne poſſeſſiōis, qñ ꝑ aliqđ remediuꝫ poſſum ab eo, a q̊ emi poſſeſſionē, aduocare: nā vides hic ꝙ ita demum tꝫ vēditio rōne poſſeſſionis, quādo venditor erat potior in poſſeſſione. textus eſt hic, dum dicit, vt in iudicium poſſeſſionis.

Alia cauſa. Non ſummatur, quia breuis: ſed no. diſtinctionem iſtius. §. ⁊c.

Si emptio ita. Si fiat venditio pluriū reruꝫ alternatiue, erit in ꝑtāte vēditoris, q̄ res ſit vēdita: ⁊ ſi due res vēdunt alternatiue, prima perempta, ſecunda remanet in venditione. h. d. ibi. Idem dicendum ⁊c. ſcilicet vtroqꝫ mortuo datur actio ad precium.

Tutor rem. Non ſummat, q2 breuis eſt: ſed not. caſum iſtius. §. ꝯ executores vltimarum voluntatū emētes res, quas debēt reſtituere. ⁊ in hoc. §. habes vnā glo. mag. que format duo ꝯria. ſed doc. tenent iſtaꝫ ſo. ꝙ tutor poſſet emere palam ⁊ bona fide, non autem clam, ⁊ illam teneatis. ¶ Ex lec. an. ¶ Hoc declara vt no. Cy. C. e. cū ipe. ⁊ vide qđ no. in. l. j. C. de ꝯtrar. iud. ⁊ vide qđ not. in aut. quibuſcunqꝫ modis. C. de ſacroſan. eccl. Et not. ꝙ iſte. §. loquitur in contractu. ſed in diſtractu ſeu liberatione, dic vt. ſ. eo. ſi ſtulas. §. fundum. ⁊ adde quod no. in. l. ſingularia. ſi certuꝫ peta.

a **QUod ſepe.** Arra eſt ꝓbatio emptionis. Itē ꝑciū nō pōt cōferri in arbitriū ꝯhentisª. h. d. vſqꝫ ad. §. veneni. ¶ In glo. j. ibi, vr renūtiaſſe ⁊c. de hac. q. dic vt no. gl. C. de ſi. inſtru. l. cōtractus. inſti. eo. §. pretiū aūt. per Azo. in ſum. de cōtra. em. in. iiij. col. ⁊ no. per Dy. in. l. j. §. j. iteꝫ querit. j. de pub.

Si quis amico. Not. bñ caſum iſtiꝰ. §. ſed nō ſummat, q2 breuis: ⁊ not. bñ gl. iſtiꝰ. §. iſte tex. facit ad. q. ꝙ mādans aliquē occidi, nō teneatur vt occiſor, ſed vt mandās: de quo dic vt. j. de vi ⁊ vi. ar. l. j. §. deieciſſe. ⁊ not. per Cy. C. de accu. l. non ideo minus.

¶ Ex lec. an. ¶ Paria ſunt ꝯtū fieri tpe ꝓmiſſo, ⁊ in tp̄s ꝓmiſſum cōferri. h. d. qñqꝫ tamen non ſunt paria. vt. j. de ſer. ex por. ſi minor. ſed ibi erat defectus perſone, ⁊ ſic perſona ꝓhibita: hic defectꝰ accidentis, ⁊ ſic non ob. ⁊ vide qđ not. Oaoſ. C. ad. l. fla. de pla. l. lege. ¶ No. ꝙ tenet mādatum eo ꝙ erat collatū in tp̄s, ꝓmiſſum, ⁊ eſt ar. ꝙ teneat inſtitutio ſpurij adiecta his vbis, cū capere poſſit. ⁊ facit. j. de her. inſti. in tp̄s. ⁊ qđ no. Dy. de fal. impuberē. §. j. ¶ Scđo no. ꝙ nō ꝓprie vēdidit ille, qui per procuratorem vendidit. ratio, q2 fundatur cōtractus in perſona procuratoris, ⁊ per obliquuꝫ pertinet ad dominum nō directe, vt. j. de act. ⁊ obl. quecunqꝫ gerimus. ſecus in tradi. ⁊ dñio. vt q2 immediate refert actus executiuꝰ ad dominū, vt. j. de ꝑca. l. certus. §. procurator. ⁊. j. de ma. vin. pater ex ꝓuincia. Et ꝑdicta ſunt in ar. ꝙ nō dicat ꝑſonaliter cōparere, q cōparet per procuratorē, qđ eſt verū, vt. l. vlt. C. de ꝓc.

Si res vēdita. Si vēditori fuit res vēdita furto ſubtracta, vēditor eſt in culpa a : ſecꝰ ſi adhibet talē cuſtodiā, qualeꝫ adhibet bonꝰ paterfa. tenet tñ emptori cedere rei vēdicationē ⁊ cōdictionē, quā ſecuritatē vendēs rē alienā nō cōſequit, cum emptor rei vendicationē vel ꝯdictionē cedere nō poſſit. h. d. ¶ Op. extra gl. đr hic ꝙ ſi vēditor ꝑſtat cuſtodiā, quā ꝑſtat bonꝰ pr̄fa. ꝙ eſt ſecurus: ſed dꝫ cedere emptori rei vendi. ⁊ cōdi. fur. ꝯ imo ꝑciſe dꝫ cogi ad tradēdū rē, vt. j. đ hr. vl act. vē. l. vēditor ex hr̄ditate. Sol. vt ibi no. gl. ⁊ vide qđ no. ꝑ gl. in. l. dāni. §. ſi is q vitiuꝫ. j. de dā. infe. ⁊. j. de fur. l. eū q. ¶ Scđo op. extra gl. ⁊ vr ꝙ actio cōpetat emptori ſine aliqua ceſſione, vt. l. ſi heredē... de leg. j. Sꝫ rñde ꝙ illa lex hꝫ plures lec. ⁊ illa lec. ſm quā ꝓcedit ꝯtra nō eſt vera, ⁊ ibi reprobatur per Dyn. ⁊ Jac. de are. ¶ Additio. ¶ No. tex. in verbo perierit. ꝙ res ſubtracta dicit periſſe ⁊ ſic dicit Jac. de are. ꝙ ſi fundus datus in emphyteuſiꝫ ſit a predonibꝰ occupatus, ꝙ emphyteuta nō dꝫ ſoluere fictū, acſi fundus non extaret in rerum natura. ⁊ idē tenet Cy. in addi. de hoc no. per Jac. ⁊ Cy. in. l. C. de iure emphyten. ¶ Secundo no. ꝙ ille qui tenetur ratione facti vel negligētie nō liberatur cedēdo iura, ſed ille qui tenet ſolū, q2 hꝫ iura, liberat cedēdo: ⁊ ſic rei vēdi. ⁊ cōdi. furtiua poſſunt cedi. ¶ Tertio no. ꝙ ille qui nō poteſt cedere iura eo q2 nō habet iura aliqua, tenet ad intereſſe: q2 contraxerat vt dñs: ⁊ hoc eſt rōne culpe in cōtrahendo commiſſe. Et no. bene tex. ꝙ ille qui vendit rē alienā, dicit in culpa. ⁊ vide. j. de ac. emp. l. ſeruus quē. §. ſi ſciens. ¶ In glo. ibi, dānandus eſt. ob id. ſ. q2 cedit cōdictionem pro nuda poſſeſſione. Sed quare nō liberatur cedēdo, ſicut nudā poſſeſſionē tradēdo? Rñ. q2 iſte tex. in eo proſupponit ſciētiā rei aliene, vñ nō affert vſucapiēdi cōditionē. ⁊ ſic nō equarat plene traditioni. j. e. clauibꝰ. ⁊ ibi, ſi ex duobꝰ ſol. vt ibi frā. ac.

a ¶ Contrahētis. Uide do. Alex. de imol. in conſil. xviij. in. j. colū. in. j. parte.

In his. No. ea q̃ cõſiſtũt in põdere numero vel mẽſura pñt dupliciter vendi: vno mõ ſimpliciter, alio modo ſub mẽſura menſurãdo, vel põdere põderando, vel numero numerãdo. primo caſu eſt perfecte contract⁹ a ꝑnci‑pio, ⁊ quantũ ad agendũ, ⁊ quãtũ ad periculũ emptoris. ſecũdo caſu ſecus, q̃ꝛ conditionalis videtur cõtractus, qui habet pendentiam de futuro. h. d. ¶ Not. ꝙ omne futurũ, qđ deſideratur ad eſſentiam actus, habet vim conditionis.

In his que põdere. In his q̃ ꝯſiſtũt pondere, numero, vel mẽſura, aliq̃n ſtatim vẽditio perficit quo ad hoc vt periculuꝫ ſit emptoris. Aliq̃n ita demũ ꝑficit, ſi fuerit ſecuta ponderatio, mẽſuratio ſeu numeratio. h. d. iſte. §. Pro declaratione iſtius §. q̃ro hic đt ꝙ ſi aliqđ vẽdit ad mẽſurã, videt eſſe ꝯditionalis vẽditio. ¶ Quero qđ ſi vẽdit res ĩmobilis ad mẽſurã puta fund⁹: vtrũ vẽditio erit ꝯditionalis? Rñ. ſic, iſtud ꝓbat in l. ſꝫ ſi ĩ vẽditiõe. ĩ. de peri. ⁊ ꝯmo. rei vẽ. l. iul. §. titi⁹. de ac. emp.

Si quis in vedendo. Tenet vẽditor, q malũ vicinũ celanit, ⁊ nõ poſuit in cõfine. h. d. Et no. §. ⁊ hic ꝯmittit dol⁹ in tacẽdo fraudẽ. facit. C. de epiſ. ⁊ cle. aut. p̃ſbyteri. vbi nõ ſolũ cõmittitur falſum in dicẽdo falſum, ſed etiam in tacendo verũ.

Cum in vẽditione. Nõ ſummatur, q̃ꝛ breuis. Not. tu glo. in fin. dum dicit ꝙ eſt donatio. vide quod no. in. l. ſi ſocietatem, in fine. s. pro ſoci. ⁊c.

¶ Additio. Precium incertum ſiue non exigendũ dicit preciũ. Et pone exẽpluꝫ, dicit ſtatutũ ꝙ ꝓ donatione ſoluat gabella ſex dena. ꝓ libra, ꝓ venditione ſoluatur gabella duoruꝫ dena. Ego fugiẽdo gabellã feci ꝯctum in forma venditionis ꝓ certo p̃cio, qđ fui cõfeſſus me recepiſſe, ⁊ đꝛ ꝙ eſt donatio ⁊ nõ vẽditio. ergo ſoluat gabella tãq̃ꝫ ꝓ re donata in dubio, vbi nõ apparet donatio, p̃ſumit ꝯctũ ſimulatũ, ex q̊ appet actum de p̃cio nõ exigẽdo. ĩ. e. l. nuda. ⁊ l. iij. §. ſi ab ignoto. ĩ. de ma.

Si quis fundũ. No. ex hac. l. duo. ꝑmo ꝙ lꝫ falſa demõſtratio nõ vitiet legatuꝫ, vitiat tñ ꝯctũ vt hic. ſꝫ hoc intellige verũ q̃n ꝓpter falſam demõſtrationẽ deficit p̃ciũ: qđ eſt vnuꝫ de ſubſtãtialibus ꝯctus emptionis ⁊ venditionis. ⁊ ita loquitur hic. Secus ſi ꝓpter falſam demonſtrationẽ ſubſtantialia ꝯctus nõ deficerẽt: q̃ꝛ tunc ſicut falſa demonſtratio non vitiat legatũ, ita nec vitiat ꝯctũ. caſus eſt in. l. ſi diuortio. ĩ. de ṽ. obl. ⁊ ibi ꝑ Ja. de are. ⁊ Dy. Scđo no. vos ſcitis ꝙ relatiuũ qs, vel q, qđ, eſt relatiuũ ſubſtãtie, vt no. ꝑ gl. §. alteri. C. de ſen. que ꝑ eo. ſi iungat verbo futuri tẽporis facit conditionẽ, vt. l. ſtichũ qui meus erit. ĩ. de lega. ĩ. modo hic habes quod idem videtur in relatiuo quantitatis: quod not. ⁊c.

¶ Additio. ¶ Si qs fundũ. Q̃n falſa demonſtratio cadit ſuper incerto, hꝫ vitiare: ſecus ſi falſa demõſtratio cadat ſuper certo, q̃ꝛ tũc non vitiat: vt. ĩ. e. l. cũ ſeruo. §. vlt. ⁊ vide hic quod no. Inno. de priui. c. ex ore. ¶ Not. hic ꝙ falſitas in termino, ad quem fit relatio, videtur eſſe in termino referente.

Si quis donationis. Iſta. l. inducitur in ar. ꝙ ſi in inſtr̃o vẽditionis apponant iſta ṽba ⁊ ſi res eẽt melior dicto p̃cio donauit ei ꝓ bonis meritis ⁊ ſeruitijs ẽt ꝙ vẽditor ꝑdat ꝑ hoc bñficiũ. l. ij. de reſc. vẽ. ⁊ nõ poſſit vẽditor dicere ſe fuiſſe deceptũ vltra dimidiã iuſti p̃cij. ⁊ ita videt velle Azo in ſum. illi⁹ tit. s. de reſcr. vẽ. qđ dictũ quidã habẽt in glo. ⁊ eſt addi. de qua ꝑ Guli. de Cu. in. l. ſi tibi. de pac. facit quod no. Roff. in. l. ab Anaſtaſio. C. mand. ⁊c.

¶ Additio. ¶ Si qs donationis. Vendo tibi rẽ ꝓ decẽ, ⁊ qđ plus valet dono, tꝫ iſta vẽditio lꝫ ei incidat donatio, niſi ĩter ꝓhibitos. h. d. hec tñ lex nõ haberet locũ in ceſſiõe iuriũ eo caſu q̊ ex paruitate p̃cij p̃ſumeret ſimulatio, vt no. ꝑ Guli. s. de pac. l. ſi tibi. ⁊ vide qđ dixi in. l. ij. C. de reſ. ven. ⁊ in. l. ab Anaſtaſio ⁊ in. l. ꝑ diuerſas. C. man. ¶ In tex. ibi, vallius momẽti in totũ ratione ſeparabilitatis, arg. s. de condi. indebi. ſi non ſortem. §. ſi centum. vel dic melius, vt gloſſa dicit quam nota.

Si debitor. Emptio rei ſue non valet etiã ſi emat a creditore, cui obligata eſt, ⁊ cetera. h. d.

Veriſimile. Relatiuũ inſertũ ṽbo futuri tp̃is inducit cõdi. in ꝯctib⁹: ad hoc allegat per Cy. in addi. dicebat Bar. ꝙ inducit ꝯditionẽ, q̃ ad vnguẽ dꝫ impleri: vt. ĩ. de ꝯdi. ⁊ de. l. q heredi. ĩ fi. qđ eſt no. ¶ No. ꝙ ſi vendo ex oleo, qđ fiet ex oliuis pẽdentib⁹ certã quãtitatẽ, ⁊ nõ recolligit certa quãtitas, ꝙ ꝓ rata q̃ recolligit debet p̃ciũ, nec ſpectabunt fruct⁹ futuri anni: q̃ꝛ erat actũ de oleo illi⁹ anni. ⁊ ẽt in dubio eſt illud veriſimile in ꝯctu emptiõis, ⁊ vẽ. q̃ꝛ p̃ciuꝫ nõ eſt vniforme q̃libet anno, ſecus in ꝯctu gratuito, vt leg. et no. ĩ. de ṽbo. obl. l. inter ſtipulantẽ. §. ſacram. ⁊ Cyn. C. de donа. l. ſi quis argentum. in. ij. q. vbi iſte. §. declaratur.

Veriſimile. Not. ex h. §. duo. p̃io ꝙ relatiuũ, qs vel q iunctũ ṽbo futuri tp̃is facit cõdi. vt hic. nã idẽ eſt dicere ꝙ natũ erit. i. ſi natũ erit vt hic. ⁊. ĩ. l. ſtichũ qui meus erit. ff. de le. i. Scđo no. ꝙ iſtud relatiuũ inducit cõditionẽ diſtributiuã: exponit qđ, id ẽ quaten⁹: nã vides h ꝙ ſi vẽdo. x. põ. olei qđ natũ eſſet, ſeu erit, intelligit quaten⁹ natũ eſſet ſeu erit, vt ſi totũ eſt natũ, in totũ teneat venditio, ſi in parte, in parte tm̃. ad idẽ. d. l. ſtichũ qui meus erit. de leg. ĩ. ¶ Tertio no. ex hoc. §. ꝙ verbũ p̃teriti imperfecti ſubiũctiui vel optatiui trahit ad tp̃s futurũ: nã idẽ eſt dicere ꝙ natũ eſſet, qđ eſt dicere, qđ natũ erit. ad idẽ. ĩ. de vi. tri. ⁊ oleo lega. l. cũ dñs ſtichum. ⁊. l. inter creditorem. ĩ. de fideiuſſori. facit. ĩ. de verborum obliga. ſi ita quis. §. ſeia. ⁊ ibi per Jacobũ de aret.

Qui fundum. Cõtra intellectũ iſtius. l. glo. ponit duas opp. ⁊ ꝑm opi. Jo. no. ꝙ tp̃s appoſitũ in menſurando nõ videt repetitũ in renunciando ſeu referẽdo: poſſemus etiã dicere ꝙ diſtinctio iſtius. §. fuerit iſta, aut appoſitũ tp̃s ad renũciandu ꝫ quanti fundus eſſet, aut quanti minoris eſſet. tene menti opinio. Joan. que eſt menti tenenda.

¶ Additio. ¶ Qui fundũ. Q̃n termin⁹ apponit mẽſuratiõi ⁊ relationi, relatio nõ põt fieri poſt terminuꝫ: ſꝫ ſi apponitur mẽſuratio tm̃, ⁊ nõ relatio, põt fieri relatio q̃ñcũq̃ꝫ. h. d. iſtud no. ꝑn. Et eſt ar. ꝙ lꝫ terminus ſit appoſit⁹ ad citãdũ, tñ relatio poteſt fieri poſt terminũ, ſec⁹ ſi eſſet appoſitus ad vtrũq̃ꝫ. ¶ No. etiã hic ꝙ termin⁹ cõuẽtionalis eſt perẽptorius. cõcor. ĩ. de ṽ. obl. l. ſi ita ſtipulat⁹. §. Chriſogon⁹. in fi. ¶ In text. ibi ſoluta vt nõ teneat emptori rõne mẽſure. ⁊ ibi lex. ſ. ꝯuẽtiõis ⁊ ibi renũciet. ſ. iter eundẽ terminũ. ⁊ ibi repetere de p̃cio. ſ. ſoluto qđ ꝓ rata ꝯtingeret. ¶ Not. in iſta. l. ꝙ p̃ia relatio facta ꝑ errorẽ nõ ĩpedit ſcđam relationẽ, ſꝫ lapſus termini. ¶ No. ꝙ q̃ñcũq̃ꝫ inuenit falſa mẽſura, poteſt agi ad dimetiendi, etiã ſi emptor poſſedit multis annis: quod tene menti.

In lege. Vnum acceſſorium trahit ad ſe aliud acceſſorium. h. d. vel ſic, quẽ ſequitur aqua, ſequitur iter ad aquam. h. d. ⁊ not. Bald.

Qui agrũ. Not. caſum iſtius. §. qui agrum. ſed nõ ſummatur, quia breuis. h. d. Pro modo menſure maioris, precium augetur, ſic pro minori defalcatur, vt. s. eadem. l. in prin.

Fundi venditor. Qui excipit fruct⁹ pẽdentes, nõ intelligitur excipere eos, qui ex ſtipula naſcũtur. ⁊ pone exemplum in ordeo, qđ naſcitur ex ſtipula. ¶ In text. ibi natum eſſet. ratio ſimilitudinis, eſt q̃ꝛ vtrunq̃ꝫ ſine induſtria hominis naſci videtur.

Cum fundum. Appellatione fruct⁹ cõtinet etiam arundinetũ. h. d. ¶ No. arg. ꝙ colonus partiarius debeat habere partem ſylue ⁊ arũdineti, q̃ꝛ ſunt in fructu, niſi eſſet actum contrarium.

Dolia que. Not. ar. ꝙ ſi dominus vendit vegetes ſuas, intelligitur etiam vẽdere peculiares vegetes. argu. l. ſi filius. s. de pecul.

Cum ab eo. Si ſit mod⁹ adiect⁹ ꝯctui, modũ qs cogit implere: ſec⁹ in cõditione. h. d. Vel ſic, ex ꝯctu ꝯditionali non põt agi ad cõditionẽ implendã, ſꝫ ex cõtractu modali põt agi ad implementũ modi. ⁊ adde hic qđ no. C. de ſen. l. cũ eorũ. vel ſic, cõditio nõ eſt in obligatione, ſed modus eſt in obligatione. h. d. glo. no. dicit modiũ hic ꝙ dictio, vt, lꝫ regulariter tamẽ q̃ñq̃ꝫ denotat cõditionem. facit quod not. ĩ. de cõdi. ⁊ de. l. eas cãs.

Menſam argento coopertã. Nõ ſummat, q̃ꝛ breuis: ſꝫ ip̃m declaravt ĩ gl. ⁊c. ſatis plꝫ ꝙ gl. de ꝑualẽtia đt, ar. ĩ. e. l. domũ. ſꝫ ar. s. e. l. ſi. in emp. §. nec refert. ſꝫ ibi in acceſſorio, qđ nunq̃ꝫ potuit ꝑualere de iure, argu. ĩ. de vul. ſub. l. ex pu. ¶ In tex. ibi, reſcripſerũt. ⁊ eſt rõ q̃ꝛ iſtud pactũ cõtinet duritiã ⁊ inhumanitatẽ, ſic. ĩ. đ ſer. expor. l. ſu⁹ ei.

Ea que. Cõmendatio generalis commendãtẽ nõ obligat, ⁊ ꝓmiſſio gñalis nõ refertur ad id ꝙ emptor ſcit. h. d. ¶ Not. hãc. l. ⁊ maxime ver. quedam ⁊c. Scđo not. in fi. iſtius. l. ꝙ dolus et falſitas committitur in ſimulãdo ⁊ tacendo. ⁊ per hoc dicit. l. ꝙ teſtis omittens dicere veritatẽ, tenet, ſicut ille qui falſum dicit vt. l. preſbyteri ⁊ aut. preſbyteri. C. de epiſ. ⁊ cleri. ¶ In tex. ibi, naꝫ de cetero. not. qđ iſta generalis ꝓmiſſio pertinet ad defectus ſuppreſſos ⁊ latentes, non ad defectus patentes: q̃ꝛ in tali defectu non intelligitur quis deceptus: ⁊ eſt arg. ꝙ non dicantur litere obreptitie, quando defectus eſt patens.

Dolum malum. Fallacia ergo committit in obſcure loquendo, ⁊ etiã in decipiendo.

Labeo.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

LAbeo. Si qs emit vetera veſtimenta p nouis, poteſt agere contra venditorem ſecundum formam hic traditam.h.d. No.hanc.l. contra venditrices pannorum veterum.

NOn licet. Officialis in loco.vbi adminiſtrationem gerit,cõtractus per ſe vel per alium facere non poteſt.h.d.iſta.l.

SI aqueductus. Seruitꝰ aqueductus trãſit in emptorem,etiaȝ ſi nihil dicatur.h.d. Uel ſic,iura realia accedunt rei ſine aliqua expreſſione.h.d.

LAbeo ſcribit. Qñ per ꝯtrahẽtẽ ſtat quominus cõpleatur conditio,habet̃ pro impleta,⁊ põt agi preſcriptis verbis ex contractu purificato.adde ꝙ no.ſ.eo.l. cũ ab eo.h.d. ¶ In hac.l.no.duo:nã primo vr̃ hic caſus ꝙ cõtractꝰ innominatus poſſit fieri p dictionẽ,ſi:de quo ſunt glo. ꝯtre vt vidiſtis in.l.ſi quis cũ debitore.ſ.de iureiu.vbi de hoc p gl.⁊ ibi dixi.⁊.ſ.de pac.l.ſi inter.⁊ videbitis tex.in.l.ſolẽt.§. ꝙ quidẽ.ĩ.de pſc.vb.adđ qđ no.ĩ.ad muni.l.titio.⁊ no.hanc.l. ꝙ qs cogitur aliquid impetrare.ſic,vt.ſ.ex qb.cau.ma.l.ſed ⁊ ſi p pretorem.§.ſed nec ad eos ꝙ eſt valde no.veruȝ intellectũ iſtius.l.vide ſ.e.l.hec venditio. ¶ Scđo not.text.hic ꝙ actio preſcriptis verbis poteſt concurrere cum actione ex vẽdito. qđ videtur mirabile:q̃ actio preſcriptis verbis non datur, vbi alia competit,vt.l.ij.⁊.l.quoties.ĩ.de preſ.ver.qualiter autem hoc procedat:dic vt not.C.de pac.inter emp.⁊.ven.l.ij. ¶ Ex lec.anti. ¶ Cõditio q̃ ex alteriꝰ ꝯtrahẽtis facto depẽdet p impleta habet̃,ſi p eũ nõ ſtat.⁊ põt agi pſcri.ver.⁊ ex ipõ cõtractu purificato.h.d.⁊ no.in.l.cũ ab eo.ſ.e.l.j.in glo.vt ſit mihi,allegat̃ ẽt hec.l.quod ꝯctꝰ innoĩatus ſit p,ſi,qñ eſt cõditio ptãtiua.đ h no.ſ.de iurein.ſi qs cũ đbitorẽ.ſ.đ pac.ſi intra ad de ad hãc.l.qđ no.ĩ.ad mu.titio. ¶ No.h caſuȝ ĩ q̃ qs cogit̃ aliqd ĩpetrare,ſic.ſ.qb.ex cau.ma.l.ſȝ ſi p ptorẽ.§. ſȝ nec ad eos.

LIttora. Circa hãc.l.p declaratiõe quero ꝙ licet loca publica in mẽſurationẽ nõ veniãt,vt hic vides,quero an aggeres ⁊ foſſata in mẽſurationẽ veniant:dic ꝙ ſic,vt.l.predia. §.ita legatum.ĩ.de fun.inſtru.⁊ inſtru.lega. ¶ Ex lec an. ¶ In tex.ibi,littora.ſ.publici iuris. ¶ Op.ꝙ ſi qs vendit fundũ ad mẽſurã.non debẽt mẽſurari littora publica,nec vie publice,nec aliqd qđ nõ ſit ĩ cõmercio:foſſe tñ ⁊ aggeres pprie vẽditoris hñ mẽſurarent̃,vt.l.pdia.de fun.inſt.ꝯȝ Bar. Itẽ no.ꝙ illud qđ ſit in via publica,q̃ vadit p fundũ,nõ đr ĩ fũdo fieri,nec illđ qđ ſit ĩ littore publico,ſecꝰ ĩ puato,vt.ĩ. đ cloa.l.j.§.tribꝰ.⁊ facit.ĩ.đ ac.re.do.maritꝰ.⁊.ſ.đ ſer.ru.p.l.ſi.

SEnatus cenſuit. Quis nõ pt vẽdere edificia domorũ cauſa diſcooperiendi ea vel demoliendi.h.d. Iſtã.l.declara vt in gl.⁊ bene. ¶ No.hic ꝙ annullatio contractus dicitur pena.adde qđ not.in.c.j.de elec.li.vj.in nouella.⁊ intellige hanc legem,niſi domus minaretur ruinã: q̃ tunc licet demoliri.⁊ facit ratio.l.cetera.de leg.j.

ET res. Ad hoc vt dñium tranſeat in emptorẽ, parſa ſunt,preciũ eſſe ſolutũ,vel fideiuſſatum,vel eſſe aliter ſatiſfactum.h.d. Circa legẽ iſtã vide qđ no.ſ.e.l.qđ vendidi.⁊ ibi dixi.

REs bona fide. In glo.veluti,ibi.nã licet vnus nũmꝰ,ar.ĩ.de cõdi.⁊ demõ.l.quãuis.⁊ ibi.§.lucius. ¶ No.ar.ꝙ ſi ſtatutum caſſat cõtractũ,niſi ſoluatur gabella,ꝙ ſi erratur in ſolutione vnius nũmi,non valet ꝯctus,nec valeret ꝯcordia vno nũmo minꝰ ſoluto,qđ eſt rigoroſum:hoc tñ eſt ipſa veritas.⁊ ad hoc no.hãc gl.pone ꝙ emo emphyteuſiȝ pacto appoſito ꝙ ſi itra annũ nõ ſoluero cẽſum,res ĩcidat ĩ cõmiſſum:an ppter cenſuȝ vnius denarij rẽ pdã:⁊ dic ꝙ ſic,vt not.decidit hic gl.

NUda ⁊. Simulata vẽditio nõ eſt vẽditio.h.d. ¶ Not.ex hac.l.ꝙ ex imaginaria venditione dominium transfertur.idem habetis in.l.emp.ĩ.de aqua plu.arcen.

SI quis ſup. No.ex hac.l.ꝙ pactuȝ manus iniectionis pſeqtur rẽ penes quẽcũq; vadat,⁊ facit iſta.l.ad materiã.l.creditoribꝰ.C.de pig.vide Gul.C.đ bo.q̃ li.l.ꝙ ſcitis.

DOmũ emi. Iſta.l.hȝ q̃tuor ptes.prima loquit̃,qñ emptor ⁊ vẽditor ignorãt domũ eſſe cõbuſtã. Scđa loquitur,qñ vẽditor ſcit ⁊ ẽptor ignorat. Tertia qñ vẽditor ignorat ⁊ ẽptor ſcit. Quarta qñ vterq; ſcit.ſcđa ibi,ſi aũt vẽditor.tertia ibi,ſi ſi quoq; modo.quarta ibi,ꝙ ſi vterq;.⁊ no.diſ.iſtiꝰ.l. ¶ Additio. ¶ Domum. Cõtractus factus inter ignorantes ſuper re,que pro parte non extat valet. hoc dicit.ſi extat pro pte pari vel maiori,ſecꝰ ſi p minori:ſi aũt erat ſciẽtia in eo ſolo qui debebat obligari ad rem,ꝯctus vȝ in eiꝰ piudiciũ,ſi aliqd extet.ſecꝰ ſi nihil. Idẽ ſi ſolꝰ emptor ſciebat,ſȝ vtroq; ſciente cõmunis dolꝰ vitiat ꝯctũ bone fidei.h.d. ¶ No.h ꝙ vbi tota domus erat deſtructa indiſtincte nõ vȝ contractus emptiõis, q̃ deficit res:ſȝ vbi erat p pte deſtructa,quatuor ſunt caſus, qñq; vterq; ignorabat,⁊ tũc ſubdiſtinguit̃ vtruȝ ſit deſtructa maior pars vel media vel minor. Priõ caſu nõ vȝ ꝯctꝰ. Scđo ⁊ tertio vȝ.ſed agitur ad decipiẽdũ. Aut ſolus vẽditor ſciuit, ⁊ tunc valet in eius piudiciũ. Aut ſolus ẽptor:⁊ idẽ hoc addito:q̃ tenetur ad integrũ preciũ,nec hȝ auxiliũ.l.ij.C.de reſcin. ven.q̃ eſt in dolo:aut vterq; ſciuit,⁊ nõ tenet cõtractus:quia inter doloſos ꝯctus bone fidei non proficit,⁊ adde qđ no.C.de iure emphy.l.j.in gl.que incipit,ſcȝ mediãte.⁊ qđ not. Inn.in c.j.de cõſe.eccl.vel alt. Et eſt ar.ꝙ minor pars q̃ media capituli nunq̃ poſſit vocari capitulum in aliquo caſu qđ non eſt verum,vt.l.ſicut.in ſi.ff.qđ cuiuſq; vni.no.⁊ dic vt ibi,aliud eſt in domo,que ex coherentibus partibꝰ cõſtat:aliud in capitulo,quod interpretationem videtur habere,vt.ĩ.de vſucap.l.rerum mixtum.

ARboribus. Pone hic caſum in eo, qui emit ſyluam,nam diſtinguitur vt in lege precedenti.

CUm vẽderes. No.ĩ iſta.l.ꝙ ſi nihil ẽ dictũ,intelligitur fundus vẽdi libere ⁊ iure pprio.nõ ob.ſ.e.l.qui tabernas.q̃ ibi rei qualitas erat expreſſa ĩ ꝯctu:⁊ ideo qui vendit liberum,debet dicere tanq̃ proprium:⁊ qui vẽdit emphyteuſim,debet dicere tanq̃ emphyteuticum.⁊ nota.

COmprehẽſum. In generali ſermone eſt electio venditoris.vel ſic,quando certitudo eſt habenda per viã electionis,eſt electio debitoris.h.d.

QUi officij. Officialis non poteſt emere reȝ in loco in quo offm̃ gerit, niſi in caſu:⁊ emens rem ſacram vel religioſam ignoranter habet actionem contra venditorem ad intereſſe.h.d.

Res in aduerſiõe. Appellatiõe piculi continentur caſus fortuiti nimirum hic,q̃ veniebat etiam ex natura contractus.

CUm ſeruo. Limitata diſpoſitio limitatũ pducit effectuȝ.h.d. Uel ſic,mandatum collatum in certam perſonã nõ põt in aliã exerceri.facit extra de offi.dele. cũ P.⁊ H.

Demonſtratione. No.ex hoc.§.ꝙ qñ res reddit̃ certa,alie demõſtratiões nõ ſunt neceſſarie.facit qđ ſi in accuſatiõe apponat̃ locꝰ ſine cõfinibus,ſȝ tñ eſt locꝰ certꝰ,puta q̃ đr,talis occidit talem in palatio poteſtatis vel in platea cõis,qđ talis accuſatio pcedit,⁊ alie demonſtrationes non ſunt neceſſarie:qđ no. ¶ Ex lec anti. ¶ Rei demonſtrate nõ expedit aliã demõſtrationẽ apponere p circũſcriptionẽ cõfiniũ[a].h.d.facit de leg.iij. patronus.§.j.⁊ de dote prele.l.j..in ſi.ar.iſtiꝰ tex.đt Bar.ꝙ ſufficit dicere accuſo te q̃ deliquiſti ĩ palatio populi,lȝ aliter,nõ confinẽ palatiũ,q̃ ꝯfines ſunt certiſſimi ꝯm eũ. Itẽ ſufficit dicere,peto caſtrum licet non confinem caſtrum ⁊ maxime q̃ petitio videt̃ vniuerſalis:vt no. Inn.de reſti.ſpo.cum ad ſedem.

FUndus ille. In ꝯctibus eſt locus iuri accreſcendi[b] qñ pmiſſoris intereſt.h.d. Alias ẽct ſecꝰ,vt.l.mihi ⁊ titio.ĩ.đ vb.ob.⁊ ĩ.de act.emp.l.Iulianꝰ.§.idẽ celſus.⁊ colligit̃ ex gl.hic poſita.⁊ circa.l.iſtã vide qđ no.gl.C.đ v.ſig.l.cũ qdã. In ꝯctibꝰ bone fidei hȝ locuȝ ius accreſcendi ex impedita acqſitione in principio.h.d.ĩ vſufru.haberet locũ ẽt in acquiſitiõe re ſoluta ex poſtfacto,vt.ſ.de vſufr.ac.l.j.§.interdum. ¶ In tex.ibi pro ſupernacuo.non em̃ poteſt ratificare q̃ non fecit verba vt procurator,ſed ea direxit in eum,vt in.§.alteri.

COnuenit. No.hãc.l.p quã potes cognoſcere ꝯctum locatiõis a ꝯctu emptionis ⁊ venditionis.idem habuiſtis.ſ.e.ſabinus. ¶ Not.ꝙ regularij dicant̃ venditores quãdo vendũt regulas ex ppria materia factas q̃ pſtant materiam ⁊ operã,ſed ſi pararent in materia aliena dicunt̃ conductores ſeu cõmutatores vt ſi ex tua creta faciũt regulas hoc expedit ſcire,vt ſciamꝰ quo gñe actiõis agẽdũ ſit,⁊ facit.ſ.e.l.ſabinꝰ.

IN vendẽdo. In ꝯctu emptionis ⁊ venditionis veniunt quedam etiã ſi non dicantur ⁊c. ¶ Additio. ¶ In vẽdẽdo. No.qđ illa que naturaliter inſunt pro expreſſis habentur:ſecus in alijs que non inſunt naturaliter. Et not.hanc.l.pro materia contractuũ. ¶ Nota ſi vendis mihi predium quod non habet viam,niſi expreſſe dicatur,vt

[a] ¶ Confinium. adde Fel.ĩ.c.ſignifi.⁊.v.col. in ꝟſi. quarto cõclude.de libel.obla.

[b] ¶ Iuri accreſcẽdi.adde eũdem Bald.in l.j.ix.q.qñ nõ pe.par.⁊ in.l.j.§.j.in.iiij.co. C.de ca.tol.⁊ do. Alexã.de imol.in dicta l.ſi mihi,⁊ titio.vbi plene.

preſtes nõ teneris ꝓſtare:vt hic.ſꝫ.l.videtur dicere ꝙ ꝓſtare debeas vt.s.ſi vſuf.ꝑ.l.ij.§.j.⁊.C.de act.⁊ obl.l.j.§.fi.imo ꝓſtare debes.vt.s.e.l.q fundũ.§.in lege.Sol.qñ vẽdo funduꝫ vel aliqd aliud aut nõ habetur,⁊ tunc aditus preſtãdus eſt.⁊ ita loquitur.l.ſi fundũ.Si aũt hꝫ aditũ tũc aditus ꝓſtandus eſt.⁊ ſi aditꝰ nõ ẽ vł iter vł via ꝗuis mea intereſt vel iter vel aditũ vł viã aliũde habere.⁊ ita intelligit̃ hic.Sꝫ certe nõ bñ ĩtelligit̃ ⁊ iõ dicas melius vt.l.caius.in gl.ij.s.de ſer.vr.ꝑdio.¶ Quero ſi habeo duos fundos ⁊ vnũ tibi vẽdo ad quẽ nõ eſt aditus niſi ꝑ meũ quẽ retinui:vel ad aliũ quẽ retineo nõ ẽ aditꝰ niſi ꝑ illuꝫ quẽ vẽdidi,nunqd poteris me cogere vel ego te,in imponẽdo ſeruitutẽ? Rñdeo nõ puto,lꝫ ſecꝰ in vltima volũtate vt s.de ſerui.ruſti.ꝑdioꝝ.binas.⁊.j.de vſufr.le.l.damnas.§.j.Sꝫ nunquid hic poſſit cogi vendere cũ aliunde non poſſit viã cõmode habere? Reſpõdeo ſic.ar.s.de ſer.ru.pred.l.ſepulchrũ.vel dici poteſt qđ ſpeciale ſit ibi fauore religionis.vel dic idẽ in venditione quod in vltima voluntate.no.ſi equitas ſit.

ALienatio. Res trãſit cũ cã.h.d.iſta lex.¶ No.ꝙ alienatio non impedit naſci obligationẽ.facit qđ no.Jaco.j.ad ſille.l.ſenatus.dixi in.l.ſi fundꝰ.j.loca.⁊ vide qđ dixi in.l.ſi mors.§.ij.j.de dona.inter virum ⁊ vxo.

SI cũ fundũ. Si vẽditor ꝓmiſit ẽptori exigere mercedẽ rei vẽdite a ꝯductore dꝫ in exigẽdo diligẽtiã ꝓſtare.Jtẽ in vẽditiõe ſolent adijci vba ꝙ dolus malus abſit a venditore.h.d.Uerba futuri tpis non importãt condi.arg.eo.l.ſi debitor.§.fi.⁊.l.cum ab eo.⁊ facit de leg.ij.l.ſi titius.

Fere aliqui. Dolus dꝫ abeſſe a vẽditore nõ ſolũ tempore cõtractus ſed etiaꝫ poſtea quandocunqꝫ vt no.Dy.in aut.ſacramenta puberum.xxij.q.

RUtilia polla. No.ex hac.l.ꝙ vba contractus referunt̃ ad tps contractus.ſcđo vides hic ꝙ lacus nõ hꝫ ius alluuiõis.¶ Ultimo circa iſtã.l.vide.q.ad quã gl.allegat in.l.damni infec.ſtipulatio ꝑtinet.§.ſi is q.j.de dã.infec.¶ Ex lec.antiqua.¶ Uerba referunt̃ ad tẽpus ꝯctus.⁊ quelibet demõſtratio refert̃ ad preſens tẽpus.h.d.¶ Jn tex.ibi circa.¶ No.ꝙ dictio circa:ĩtelligit̃ circũcirca.lꝫ litera nõ bñ aperiat hoc.¶ Jn tex.ibi ab,denotat ſeparatio.i.x.pedes ĩ ſicco.Et no.hanc.l.in ar.ꝙ ſi aliqs ꝓmiſit fundare domum meam ſubtus ꝑ.x.pedes ⁊ inuenit aquã qđ dꝫ etiam ſubtꝰ aquã fundare non tamen ſubtus.x.pedes. ¶ Jtem ex lec.anti.

LJberi hominis. Jn libero hoĩe non ꝯſiſtit emptio quantũ ad rẽ,ſed quantum ad obligationem ſic,hoc dicit.

¶ Conſuetudini poteſt renuntiari ⁊ derogari per pactuꝫ.

IMperatores. Quibꝰ mẽſuris mẽſuret̃ eſt in arbitrio cõtrahentiũ.h.d.¶ No.iſtaꝫ.l.⁊ de materia iſtiꝰ.l.videbitis plene no.in.l.arbitrio.§.de eo.s.de dolo.

¶ Additio.¶ Jmperatores.¶ No.l.ꝓ venditoribus vini,q dicũt ꝙ nolunt vendere ad menſuram cõis,⁊ dicunt,ego volo tãtũ de hoc vaſe nunc vẽdo tibi tãꝗ ad mẽſurã cõis,ꝙ pt̃ fieri.¶ † Jtẽ no.ex fi.iſtiꝰ legis ꝙ põt renũtiari cõſuetudini ⁊ derogari per pactum.iſtud eſt verũ niſi conſuetudo eſſet ꝓhibitoria:vt not.in.l.j.C.ne fideiuſ.do.den.Et adđ huic.l.qđ no.Jnn.de cenſi.c.cum olim cauſam.vide Bar.in.l.ij.de ſolu.

PActa conuenta. Pacta ſuper accidẽtalibꝰ ſeu naturalibꝰ ꝯctꝰ facta ad exceptionẽ tãtum ꝓſunt ſꝫ ſi apponant̃ ſup ſubſtãtialibꝰ ad actionẽ ꝓſunt.h.d.No.ex hac.l.ꝙ pactũ appoſitũ ſup naturalibꝰ ꝯctus ex interuallo ſi apponatur ad diminutionem nõ vꝫ ad actionẽ ſed ad exceptionẽ tm̃.pactũ vo appoſitũ ſup ſubſtãtialibꝰ cõtractꝰ valet etiã ad actionẽ ſiue apponat̃ ad augmentũ ſiue ad diminutionẽ.¶ Secũdo no.in hac.l.ꝙ dictio poſtea denotat interuallũ:vt hic de quo habuiſtis in.l.iur.gen.§.adeo.§.idẽ reſpõſuꝫ.⁊ ibi dixi.s.de pac.vos habetis hic vnã gl.q̃ ponit plura,nã pͥo ponit quot ſunt genera pactorum,dicẽs ꝙ ſunt tria.Quedã ſunt ſubſtãtialia,quedã,naturalia,q̃dã accidentalia.¶ Scđo ponit q̃ ſint pacta q̃ apponunt̃ ĩcõtinẽti ſiue ex interuallo pariãt actionẽ.⁊ qñ excep.⁊ qñ pactũ incontinenti appoſitum parit actionem precer.verb.⁊ veterẽ actionẽ informet ⁊ in quibus caſibus pactum incõtinenti appoſitũ actionem nõ pariat.¶ Tertio dicit ſi pactũ nõ ſeuet̃ quo iure ſuccurret̃ ei ĩ cuius fauorẽ fuit appoſitũ?¶ Quarto ⁊ vltimo dicit vtruꝫ in ꝯtractibus noĩatis habeat locuꝫ ꝯdictio ob cauſam,q̃ omnia in hac gl.ponũtur.¶ Jn gl.in vbo noua actio.ibi,naturalibꝰ ꝯtractus intelligas iſtud ꝓbatur.j.de ac.emp.l.ex empto.in fi.ibi dũ dicit que naturalibꝰ inſunt.⁊c.¶ Jn e.gl.ibi diuerterint ⁊c.Circa hoc vide qđ no.C.de pac.l.ĩ bone fidei.s.de pac.l.iur.gen.§.ꝗnimo.⁊ ibi dixi.⁊ ibi vide.¶ Jn ea.gl.ibi ego diſtinguo,tu vero dic ſecundum Odo.ꝙ etiam ſi fiat pactũ incontinenti ſuper ſubſtantialibus contractus actio pͥma tollitur,qꝛ videtur ſe correxiſſe,⁊ nouum contractum feciſſe.ar.l.j.de manu.teſta.l.ſtichus.imo pamphilus,quando verũ pactũ fit ex interuallo.tunc qđ tollatur actio prima.tex.eſt hic.⁊ ita tenet Odo.hic in lec.iſtius legis.

An idem. Gl.ibi,pacta vo q̃ ſunt de accidẽtalibꝰ.iſtã partem gl.vſqꝫ ad ver.in caſibꝰ nec dat̃ ⁊c.examinaui tibi in.l.iuris gẽ.§.ꝗnimo.videt̃ dicere ꝙ nõ debet̃ rei vẽdicatio pacto nõ ſeruato nulla habita diſt.niſi in caſibꝰ tribꝰ.Sꝫ hec gl.videt̃ meliꝰ loq qꝛ eo caſu q̊ ꝑciũ non eſt ſolutũ,vel ſi nõ eſt fides habita de eo emptio nõ eſt ꝑfecta quo ad tranſlationẽ dominij.vt.s.e.l.qđ vẽdidi.inſtit.de re.diui.§.vẽdite.ſꝫ ſi volumꝰ dictã.gl.§.ꝗnimo.ſuſtinere,poſſumꝰ dicere ꝙ dicta gl.nõ male loquat̃ intelligendo eam qđ habuit reſpectũ ad trãſlationẽ dñij.Circa illđ aũt qđ ſequitur in gl.vtꝝ ꝯditio ob cauſam habeat locũ in ꝯctibꝰ nominatis:⁊ qñ ⁊ in qbus cõtractibus nominatis locũ habeat,vide qđ habuiſtis no.ĩ.l.fi.s.de ꝯdi.ob cau.⁊ ibi dixi qđ no.⁊c.

Papinianus. Not.ex.§.iſto ꝙ appellatione publici intelligit̃ publicꝰ locꝰ q eſt in vſu publico.nã vides hic ꝙ vẽditor excipit,qꝛ in vẽditione nõ veniret,ſꝫ qd eſt iſtud publicum qđ videtur excipere? Rñ.intellige de loco publico q eſt in vſu non de loco publico qui nõ eſt in vſu publico qui nõ eſt de patrimonio fiſci.nam duplex eſt locus publicus vt vidiſtis.s.e.l.ſed celſus.¶ Ex lec.anti.¶ Pactuꝫ qđ detrahit obligatiõi etiã ex interuallo appoſitũ ñ videt̃ ineſſe.⁊ ideo nõ parit act.ſꝫ excep.ꝑdicta vo qñ cõtrahẽtes paciſcunt̃ ſup accidẽtalibꝰ vł naturalibꝰ:ſꝫ ſi ſup ſubſtãtialibꝰ reſultat nouꝰ ꝯctꝰ,⁊ a pͥo vr̃ receſſuꝫ.h.d.vł ſic,pactũ ex ĩteruallo appoſitũ parit exceptionẽ non actionẽ niſi apponat̃ ſup ſubſtãtialibꝰ ꝯctꝰ:qꝛ tũc parit actionẽ.h.d.ꝓmitte ad euidentiaꝫ ꝙ pactũ in eſſe accipit̃ duobꝰ modis.vno modo quãtũ ad nomẽ ⁊ effectũ,vt quãdo apponit̃ incõtinẽti.⁊ nõ lõquit̃.l.noſtra.ſꝫ loquit̃.l.lecta.§.dicebam.s.ſi cer.pe.⁊ dicit̃ incõtinẽti anteꝗ partes ſint digreſſe ad extranea pacta vel actus ſm gl.vel anteꝗ cõtractus ſit abſolutꝰ a partibꝰ ſm doc.ſcđo modo dicit̃ pactũ in eſſe ſolo effectu vt qñ apponit̃ ex ĩteruallo,tñ ꝯtrahit ſecũ ſuũ effectũ acſi eſſet appoſitũ ĩcõtinẽti.⁊ ita loquit̃.l.noſtra.Secũdo no.ꝙ in ꝯtractibꝰ eſt reperire q̃dã accidẽtalia q̃ nõ inſunt tacite vt s.e.in vẽdẽdo.§.j.vt pactũ de eũdo Romã.q̃dã naturalia que tacite inſunt niſi per pactum remoueantur.vt qđ debeat̃ euictio ⁊ de ea caueat̃ vt ea.l.in prin.Jtẽ qđ ꝑfecta vendi.periculũ ꝑtineat ad emptorẽ,niſi agat̃ ꝯtrariũ vt.j.e.l.fiſtulas.§.frumẽta.q̃dã dicunt̃ ſubſtãtialia q̃ adeo inſunt ꝙ nec ꝑ pactũ poſſunt remoueri ſalua eſſentia ꝯtractus,ſicut ĩ emptione ⁊ vẽditiõe eſt res ⁊ ꝑciũ ⁊ ꝯſenſus vt.l.j.s.e.l.nec emptio.⁊.l.ĩ vẽditionibꝰ.Cõclude ergo quod accidẽtalia ſunt ꝑter naturã.naturalia ſunt ſm naturã,tamẽ pñt eſſe ⁊ nõ eẽ ſcđꝫ pactũ:qꝛ ꝯtractus ex cõuẽtiõe legẽ accipiũt,⁊ nihilominꝰ eſt cõtractus.Subſtantialia aũt non poſſunt eſſe ⁊ non eſſe ita qđ nihilominꝰ remaneat ꝯctus,⁊ ſic differẽtia eſt inter iſta tria.⁊ hoc vult iſta.l.ſubtilis.¶ Jn tex.ibi ꝯtineri.i.perinde ẽ acſi incõtinẽtia ſe coherẽtia ꝯtractꝰ eſſent appoſita:⁊ ibi adijciũt i.tendũt ad adijciẽdũ.⁊ ibi qđ locũ poſitis regulis limitat regulas.⁊ ibi adminicula.i.acceſſoria.i.naturalia vel accidẽtalia.⁊ ibi.veluti exẽplũ de naturalibus.⁊ ibi,ne cautio.ecce exẽplũ ad detrahẽdũ:⁊ ibi,aut cũ fideiuſſore.ecce exẽplũ ad agẽdũ.⁊ ibi,ſed quo quidẽ.licet dictũ ſit ꝙ quãdo ad agẽduꝫ nõ ineſt,verũ eſt vt agatur.ſed bñ ineſt vt excipiat̃ vnde ſi eſt pactũ de cauẽdo cũ fideiuſſoribꝰ,lꝫ emptor non poſſit agere vt pactũ obſeruet̃,tamẽ põt excipere ſi cõuenit̃ ad preciũ.⁊ hoc dicit.facit.j.de actione empti.iulianus.§.offerri.⁊.l.q pendẽtem.⁊.l.fi.j.de reſcin.vẽ.⁊ ibi an idem.ſupra dixit ꝙ pactũ cõcernit acceſſoria ſeu appẽdices contractꝰ.i.accidẽtalia vel naturalia.hic vo qñ pactũ eſt eque principale ⁊ cõcernit ſubſtãtialia:qꝛ eſt formatũ.ſup his qđ eſt de ſubſtãtia.Et ibi no.determinãdo queſtionẽ predictã.⁊ ibi precio vel re qꝛ pariter eſt qd ſubſtãtiale res ſicut preciũ.¶ Not.hic differentiam vtrũ ꝑ pactũ adijciatur forma accidẽtalis,an forma ſubſtãtialis.primo caſu remanet cõtractus primꝰ,lꝫ variatio ſit circa accidẽtia vt ſi pͥmo in ipſo ꝯctu erat factũ pactũ de eũdo Romã.poſtea ſit pactũ ne eat vel ecõuerſo:vł ſi ẽ appoſitũ pactũ de cauẽdo cũ fideiuſſore,poſtea de nõ cauẽdo vel ecõtra ſecꝰ.¶ No.qñ mutat̃ forma ſubſtãtialis.qꝛ quãdo ſit diſgreſſio de vna forma ſubſtãtiali in aliã formã ſubſtãtialẽ,neceſſario inducit̃ cõductio pͥme forme,⁊ generatio vniꝰ eſt coꝛuptio alterius,vnde ſubtilitas iſtius.l.ꝯſiſtit a principijs philoſophicis.Contra tñ exempla que poſui facit.j.eo.fundi.nam pactũ incõtinenti appoſitũ cenſet̃ pars precij.ergo ſi ei derogat̃

per pactum

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

per pactũ contrariũ videtur eſſe detractũ de precio,⁊ ſic habet locum.§.Paulus.Sed reſponde q₃ licet habeat pro precio,nõ tamen eſt vere precium,cum debeat conſiſtere in pecunia numerata,vt.l.j.ſ.e.Scdo no.ꝙ exceptio eſt fauorabilior ꝙ actio.⁊ ideo que non valẽt ad agendum,valẽt ad excipiendum.⁊ hec.l.eſt arg.ꝙ qñ mutatur forma accidentalis libelli.non dicatur nouus libellus,vt quãdo adijcitur vel detrahit qualitas,vt.ſ.de nox.in delictis.§.ſi detracta.ſed qñ adijcit vel detrahitur forma ſubſtantialis,tũc eſt nouus libellus:vt puta qñ mutat forma facti pncipalis,ex q̃ agit vel qñ libell⁹ primo nõ procedat,⁊ nõ adijcitur talis forma,ꝙ libellus ꝓcedit,vt.l.accuſaturus.j.de adul.dixi.ſ.de iuſt.⁊ iu.ius ciuile.¶ In glo.mag.ibi.l.nõ ad ea.Odo.dicit ecõtra ꝙ ſi incõtinẽti videtur ſe correxiſſe,⁊ propoſitu₃ mutaſſe,ar.de ma.te.ſtichus.ſed ſi ex interuallo,tũc nõ tollitur primum per poſterius ipſo iure,ſed renouat.i.quia agetur ex primo ſm forma₃ ſcdi.de adi.le.l.iij.§.cõditio.de teſta.heredes palã.§.ſed ſi notã.S₃ opi.gl.eſt verior.¶ Nec ob.l.ſtichus.q₂ ibi erant v̾ba expſſe derogatoria,hic erãt verba alterius volũtatis diſpoſitoria ſm Cy.in addi.facit ꝑ gl.id qd dixi.ſ.de ſo.dno ſocietatẽ.pro Odo.facit q₂ ex quo iſta ſecũda voluntas eſt incompaſſibilis cum prima,nec põt ei accumulari,ergo inducitur derogatio pme,ar.ei⁹ qd leg.⁊ no.j.de pret.ſtip.Ualerian⁹.⁊ ideo credo ꝙ opi.Jo.ſit verior,ꝙ ſemp intelligat receſſu₃ niſi ſit actũ contrariũ:⁊ hoc caſu intelligo.l.iuris gen.de pact.Et ibi ſecus ſi ad excipiendũ:dicebat Pla.ꝙ pacta incõtinẽti appoſita,aut apponũtur ad agendũ,⁊ pariũt actio.et exce.aut ad excipiendũ,⁊ pariũt excep.tm̃:vt.l.ſed ⁊ ſi poſſeſſori.d iurein.de eo ꝑ quẽ fa.erit.l.j.§.ſi reus.vt in poſ.leg.l.j.§.ſi debitori.de pec.leg.ſi fund⁹.Jo.⁊.Azo,⁊ Jac.Bal.⁊ oẽs dicũt ꝯriũ:ꝙ pactũ appoſitum ad excipiẽdum proſit ad agendũ:vt l.ꝙ mihi.⁊.l.ſi cũ ante.⁊.l.metũ.§.ſed qd pretor.ꝙ met.cã.ſm Cy.in addi.ergo ex pacto negatiuo ſi nõ ſeruetur,põt agi ad intereſſe.Jtẽ põt agi vt liberet per acceptilationẽ,⁊ facit.ſ.d pac.non impoſſibile.vt.j.de euic.ſi ita qs.⁊ eſt ſimile in ſeruitutibus negatiuis,ex quib⁹ põt agi ſicut ex affirmatiuis,vt l.ij.de ſer.vr.p̃.cũ ſi.ꝑ Pla.facit q₂ actus agentiũ ⁊c.vt.l.non omnis.ſi cer.pe.Et ibi ſi in vendi.hoc dic vt no.C.de pac.petẽs.⁊ in.§.qnimo.¶ No.tñ Pile⁹ ꝙ notauit circa act.ſic,dixit em̃,aut pactũ apponit in naturalib⁹ cõtractibus,aut in accidentalib⁹:ſed in naturalib⁹,parit nouã,ſed nõ informat veterẽ:rõ,q₂ actio extra ſuã naturã nõ datur:vt.l.legẽ.⁊.l.cũ res.C.de donat.ſed Azo dicit cõtrarium,q₂ actio põt ꝓponi non ſolum ad formam naturalem contractus,ſed ſm formã accidentalẽ pactorũ,vt.l.fundi partem.j.e.⁊.l.ij.C.de pac.inter emp.⁊ vẽdi.⁊ ibi,ſed an reuocatio.adde quod no.in.l.j.in mag.glo.j.de donatio.¶ Jtem adde quod not.in.l.ſi pecuniam.⁊.l.fina.ſ.de condi.ob cauſam.

Papinianus. Locus q̃ eſt in cõmercio l₃ ſit fiſci,non continet appellatiõe ſacri vel religioſi loci.h.d.Non quod exceptio,que non habet locum non prodeſt excipienti.l.ſi quis legauerit.j.de legat.j.

De ſacra. Solum adhuc remanet ſacrũ licet eccleſia diruat.h.d.¶ Not.in §.intra.ꝙ excipiendo ſepulchrũ nõ intelligitur quis excipere locum purum,ſed deſtinatum ad ſepulchrum.

Clauibus. Non ſummatur,quia breuis eſt.¶ No.ex hac.l.duo.pmo ꝙ traditis clauibus vr̃ tradita poſſeſſio eorũ,que ſub clauibus ſunt:circa qd vide qd no.gl.de acq.poſ.l.j.¶ Scdo not.ex hac.l.ꝙ quo caſu traditione facta a dño transfertur dominiu₃,eodem caſu traditione facta a non domino transfertur vſucapiendi conditio,vt hic:cum quo vide quod no.gloſſa.j.de acquirenda poſſeſſione.l.Pomponius.§.qui iuſſu.

¶ Additio.¶ Clauibus.Traditio clauium iuxta rẽ importat traditionem poſſeſſionis[a],⁊ ſicut tradente domino transfertur dominium,ita tradente non domino trãſfertur vſucapiẽdi cõditio.¶ Jn tex.ibi,traditis.ex cauſa emptionis.ſed vbi non procedit cauſa dominij,intelligitur traditio fieri cã cuſtodie,vt.j.de lega.ij.l.cum pater.§.pluribus.adde ad hãc l.quod not.Dyn.extra de regu.iur.in.c.j.libro.vj.⁊ quod no.in Specu.de fur.§.quid ſi res.Sed nunquid per ablationem clauium factam iuxta rem auferatur ꝑſſeſſio.cogita.

Qui fundũ. Actio ex vendito informatur ex pacto incontinenti appoſito,vt detur ad illud quod in pacto deuenerit.hoc dicit.vidiſtis de hoc ſupra eodem.l.pacta.⁊ in.l.iur.gẽtium.§.quinimo.ſ.de pactis ⁊c.

¶ Additio.¶ Qui fundum.No.ꝙ ille qui fundu₃ vẽdit,ita ...um retineat pro conducto,poteſt agere vt ſibi locet.Jte₃ ...alet pactum,vt nõ poſſit vendi alij ꝙ ſibi.dic vt no.ſupra ſi quis cau.l.ſi eum in ſi.ergo ex neutro iſtorum pactorũ preſumitur contractus ſimulatus,⁊ facit.ſupra eodem.l.cu₃ ab eo.

Dolia. Pone exemplum in caldaria apta ad coquendum vinu₃,ꝙ ſi eſſet murata,accederet venditioni,niſi exciperetur.

Cum qui. Not.iſtum.§.ꝙ eiſdẽ defenſionibus vtitur emptor,qb⁹ poterat vti vẽditor.et huic tex.⁊ gl.adde qd videbitis no.j.l.etiã.§.itẽ qs dolo.ſ.de pet.here.¶ No.ꝙ ius excipiendi tranſit ad emptorem:ſic allegatur per Dy.in.l.fluminum.§.adijcitur.ff.de damno infecto.

In lege. Paria ſunt non eſſe ⁊ non apparere.h.d.Et not.bene caſum iſtius.l.⁊ circa iſtam.l.vide.q.ad quã glo.hanc.l.allegat in.l.dãni infecti ſtipulatio pertinet.§.ſi is.j.de damno infecto.

¶ Ex lec.an.¶ Generalis exceptio nõ porrigit ad nõ cogitata.h.d.Uel ſic,gñalis exceptio lapidicinaru₃ intelligit de patẽtib⁹ nõ de latẽtib⁹.h.d.¶ Jn tex.ibi,cum nõ ſit,id eſt,qd non apparet:⁊ quotidie allegat hec.l.ꝙ paria ſunt non eſſe,⁊ non apparere.¶ Not.hic in ſi.ſm glo.nimietatem vitanda₃.

Fiſtulas. Qui aliquid excipit,intelligitur excipere ea,ꝑ que peruenitur ad illud.h.d.¶ Jn textu ibi,non cõtinetur.ſ.explicite,tamen continebatur implicite.

Fundum ab eo. Hic q̃ro,an iſte.§.hodie corrigat.gloſ.hic videt velle ꝙ ſic,quaſi iſte talis hodie nõ poſſit eſſe tutor,ſed de hoc dic in aut.minoris debitor.C.qui da.tuto.poſ.

¶ Additio.¶ Fundũ ab eo.Tutor poſſeſſionẽ ſibi debitã a pupillo poteſt ſibi tradere propria autoritate,⁊ extra mittere de poſſeſſione pupillum ⁊ familiã eius.hoc dicit.Et not.bñ.¶ No.ꝙ in acceptio.poſſeſſionis decretum nõ eſt neceſſariũ.¶ Not.hic parificari,tradere poſſeſſionẽ,⁊ relinquere vt ali⁹ ingrediatur.⁊ hunc.§.allegat Jaco.but.C.de acqui.poſ.l.vltima.contra gloſſam ⁊ pro intellectu huius.§.vide omnino qd notaui in.l.cum ipſe.in fine ⁊ eodem titulo.

a ¶ Poſſeſſionis.Ad₃ Frãciſ.aret.in.l.j.§.ſi iuſſeri₃.d acq.poſ.in ſi.⁊ in.l.de ...is.C.de fur.⁊ Old.in cõſil.cviij.⁊ do.Alexan.de Jmol.j.de ac.poſ.in pn.

Qui fundum. Modus non diuidit ⁊ trãſmittitur ad herede₃.h.d.poſſet dici qd hec eſſet cõditio propter ablatiuu₃ abſolutum,tamen iſta conditio non erat inſerta obligationi ſed executioni obligationis.¶ Not.ꝙ venditor non coarctatur ad venditionem alicuius partis,niſi ei tota pecunia ſoluatur.

Frumenta. Non ſummatur,q₂ breuis:ſed nota bene caſum iſtius.§.

¶ Additio.¶ Frumenta.No.caſum,cõe Peruſij vendidit frumẽta recolligẽda in cluſa,hoc acto ꝙ piculũ guerre ⁊ grãdinis ptineat ad cõe Peruſ.iſte tex.d₃ intelligi de guerris ⁊ grandine inſolita,que non potuit ꝓuideri.innuit etia₃ iſte tex.ꝙ idẽ eſſet in caſu ſimili etiã extra guerrã ⁊ grãdinẽ,puta ſi inſolita pluuia corrupiſſet frumẽta.ſ₃ hoc dic vt no.Gul.in l.ſ₃ ⁊ ſi qs.§.q̃ſitũ.ſupra ſi qs cau.¶ No.iſtũ.§.ꝑ ſtatuto,quo dat arbitrium ſuper nouis caſibus,qd intelligat nou⁹ caſus i.inſolitus.¶ Jn glo.ſed obligat ibi vt hic a contrario ſenſu allegatur iſte.§.qd ſi vendo tibi fundũ liberum a decimis,qd intelligitur de decimis extraordinarijs non ordinarijs.facit l.ſcio.§.medico.ff.de an.le.⁊ ibi dixi ſm Jacobum de are.

Fundi partem. No.ex hac.l.ꝙ ſi vẽdo re₃ certo precio aliquo pacto appoſito in mei fauore₃,ꝙ illud pactũ in dubio videt eſſe pars precij:vt hoc text.cũ glo.que incipit,qd ſemp preſumit.qd no.⁊ tene mẽti.Uel ſic,pactũ eſt loco precij,ad hoc allegat.¶ Not.ar.ad.q.dicit ſtatutũ ꝙ nemo poſſit vẽdere foliculu₃ vini vltra ſex denarios.dicit cauponari⁹,volo ſi vis vinũ,ꝙ emas iſtã caſtaneã ſex alijs denarijs,querit vtrũ incidat in ſtatutũ:dicendũ eſt ꝙ ſic:q₂ iſtud pactũ cenſet p̃ciũ:vt hic,⁊.j.de ac.emp.l.ſi ſterilis.§.ſi tibi.⁊ de in die addict.l.ſi p̃dio.§.ſi.⁊.l.pe.ſm Dy.⁊ Cy.in addi.facit.C.de pac.inter emp.⁊ vẽdi.l.qui fundũ.j.de excep.doli.l.apud celſu₃.§.ſi quis ex.tibi,vel precij loco.⁊ optime facit j.de fideiuſ.l.ſtipulatus.§.j.cũ glo.que incipit ab eodẽ qui ſolmit.ſupra de infa.l.furti.§.pactus.cũ glo.que incipit,vel alio.ſic ſupra de calũ.l.j.ij.⁊.iij.Jtem eſt argu.ꝙ qui petit reſtitui cõtra cõtractum,videat petere reſtitui contra pactũ vel clauſula₃ appoſitam in contractu,vt.l.j.C.aduer.dot.⁊ ibi ꝑ Ja.de aret.vide omnino que dixi ſupra.e.l.pacta.

Cum manuſata. Not.vẽdita ſylua cuius debeat eſſe glans,ꝙ illa que cecidit ante inciſionem ſylue,eſt vẽditoris,ea que eſt in arboribus,cu₃ ſcindunt eſt emptoris:ſi vero emiſſet omnes fructus ſylue non haberet locum hec diſtinctio:q₂ quicquid intra tempus contractus naſcitur,pertinet ad emptorem,de vſufr.lega.l.in vſufru.

Sylua cedua. Nõ ſummatur,quia breuis:ſed nota caſum iſtius.§.

Nemo poteſt. Not.ex hoc.§.ꝙ lʒ ꝯtus vbi ſit mentio precij, dicat̃ emptio ſiue venditio, vt eſt tex.in.l.vlti.circa me.C.de pred.cu.li.xj.⁊ not. per gl.in.l.apud celſum.§.ſed cũ legatũ.ĩ.de doli exce.tñ hoc fallit vbi eſt in cõtrarium regula, q̃ tradit̃ hic, vcʒ qñ agit̃ vt dñiũ nõ tráſferat̃, vt hic. Itẽ fallit vbi eſt in ꝯrium regula q̃ tradit.š.eo.l.cõuenit.⁊.l.ſi quá rẽ. al's incipit Sabin⁹. Item fallit vbi eſt paruitas precij: quoniá tunc potius preſumitur locatio ⁊ conductio ꝙ̃ emptio ⁊ venditio, vt not.per gloſſ.in §.j.ĩ.de ſuperfi.quod nota ⁊ teneme menti perpetuo.⁊c.

¶Additio. ¶Nemo. No.ꝙ vbi ſit pactũ ꝙ nõ tráſferat̃ dominiũ.ſ.directum, vbi nõ eſt emptio: vnde lʒ det̃ precium pro vtili dñio ꝓprietate remanente vẽditori, non eſt ꝯct⁹ emptionis ſed cõtractus emphyteuſis ſm gloſ.quá bene not.⁊ vide hic qđ no.C.de fi.inſtru.l.ꝯctus.vnde ſi apponit̃ in contractu pactũ per qđ remaneret naturalis vẽditiõis effect⁹, puta vẽdo rẽ retento dñio directo ⁊ vtili, venditio nulla eſt: qꝛ a quo remouet̃ naturalis effect⁹, remouet̃ ſpecies. Si aũt vẽdit̃ vtile dñium retento directo, bene tenet vẽditio cũ emphyteuta non ſit ꝓprie dñs, vt ibi no.in gl.mag. Sed pone ꝙ venditor tradidit rẽ hoc acto vt nõ tráſeat dñium nec p̃ciuʒ integral'r ſit ſolutũ, nunqđ iſtud pactũ teneat: ⁊ viđ qđ dixi in rub.C.e.

Titius cum mutuo. Pactũ ſimile pacto.l.cõmiſſorie inter debitorem ⁊ creditorẽ reprobatur, non autem inter debitorem ⁊ tertium.hoc dicit.

¶Additio. ¶Titius. Ualet pactũ inter debitorẽ ⁊ fideiuſſorẽ, ꝙ fideiuſſor poſſit emere pignus, et eoipſo fiat dñs.h.d. Et pactũ.l.cõmiſſorie eſt reprobatũ inter debitorẽ ⁊ creditorẽ principalẽ, ſed nõ inter debitorẽ ⁊ fideiuſſorem ⁊ aduerte ꝙ hic nõ p̃tendebat fideiuſſor titulũ, ⁊ ille titulus đ pac.pig.nõ facit ad ꝓpoſitũ. ¶Not.etiã ꝙ fideiuſſor põt emere pignus ex permiſſione debitoris.⁊ facit ad.l.iſtaʒ.l.caliſpus.ĩ.de ſol.

Lucius titius. Obligatio pſonalis nõ ſequitur fundum poſſeſſionis.h.d. Cõcordat.l.fideicõmiſſum.§.tractatũ.š.de iudi.ĩ.ad Trebel.l.j.§.ſi here. ¶In gl. ſua ibi, ſol.vel dic vt no.in.l.Caius.ĩ.de an.leg.š.alle.in glo.⁊ circa iſtum.§.vide quod not.glo.in.l.iij.§.opus.š.de ali.iudi.mut.cau.facta.⁊ quod not.Dyn.in.l.fi.ĩ.de ope.no.nunci.⁊c.

¶Additio. ¶Lucius titius. Obligatio perſonalis nõ ſeqtur particularẽ ſucceſſorem.hoc dicit. Uel ſic, emptor nõ ſuccedit pro obligatione perſonali autori ſuo. ¶Not.hic arg.ꝙ ſicut emptor nõ tenetur ſtare colono, ita nõ tenetur ſtare emptori redituum vel prouentuũ.ſed tu dic ꝙ quandoqꝫ ex iſto cõtractu eſt ortuʒ ius reale, ⁊ tunc tenetur ſtare.ff.de vſufr.l.ſi quis ita.quandoqꝫ eſt orta ſola obligatio perſonalis, ⁊ tunc cum iſta tráſeat ad emptorem, non videtur ꝙ emptor teneatur ſtare, facit.ĩ.loc.l.ſi fundus.C.e.l.emptorẽ.ſi tu velis reſpõdere ad hũc tex.dicas ꝙ hic loquitur de iure agendi, ſecus in iure excipiẽdi, vt.š.e.l.dolia.§.j.⁊.ĩ.de act.emp.l.in venditione, ⁊ facit de lega.j.l.ab omnibus.§.idem iulia.⁊ quod ibi not. per Iacobum de pig.l.lex vectiga.§.idem queſijt.adde quod not.in.l.ſi quis viam.§.ſi ſub vna.ff. de verborum obligatio.

¶De In diem addictione. Rubrica.

In diẽ addictiõe. Non ſummatur, qꝛ breuis: ſʒ no.in.l.quoties.vtrũ ꝯctus ſit pur⁹ reſoluẽdus ſub cõditiõe, vel ab initio ſit ꝯditionalis: dic, qñqꝫ apponunt̃ v̾ba ſapientia ꝯctũ, qñqꝫ ſapiẽtia diſtractũ. Primo caſu v̾ba ꝯditionaliter ꝓlata reddũt ꝯctũ ꝯditionalẽ. ſcđo caſu reſoluẽdũ ſub cõditiõe, ⁊ ſic de dictione, niſi, aut eñ apponit̃ ad ꝑfectionẽ ꝯctus, aut ad reſoluẽ. primo caſu facit ꝯditionẽ, ſcđo nõ: ex hoc no.gl.ſubtiliter, đt tñ hoc eſſe verũ in cõtractibus: ſed in vltimis volũtatib⁹ dictio, niſi, importat ꝯd.qñ reſpicit tractũ de futuro, vt.ĩ.đ cõd.⁊ de.l.quib⁹ dieb⁹.§.quidã titio. dicit tamẽ glo.ꝙ tũc contract⁹ đr ꝯditionalis, qñ eſt in ſuſpẽſo quo ad ſuũ eſſe.adde qđ no.ĩ.de act.⁊ ob.l. obligationũ fere.§.ꝯditio. ¶Scđo no.glo.q̃ inci.qui dicitur.que eſt not.et menti tenẽda.⁊ aduerte ad fi.gl.qꝛ facit differentiam inter cõtractus ⁊ vltimas voluntates.⁊ huic glo.adde quod no.Dy. in.c.quod ſemel placuit.extra de regulis iuris libro.vj.

Ubi autẽ.§.Idem Iuli. No.hic differentiã inter principale ⁊ acceſſorium: quia ſublato principali non remanet acceſſorium, ſed ſublato vno principali bene remanet illud eque p̃ncipale.

Sed ⁊ marcellus. In gl.q̃ incipit, nõ deſinit, ibi, hec de neceſſitate.no.tex.⁊ no.notabilẽ ſo.quã dat gl.ad.l.bouẽ.§.pignus. in glo.alle. Et iſte tex.⁊ gl.facit ad iſtam.q.ꝙ ſi vendo tibi reʒ pacto appoſito ꝙ intra annum illam mihi reuendas: ⁊ tu intra illum annum obligas rem, ⁊ poſtea ſm pactum mihi reuẽdis, ꝙ dicta obligatio pignoris diſſoluitur: ratio eſt, quia vendis mihi ex obligatione primi contractus vt hic: ſecus ſi reuenderes ex voluntate, vt.d.§.pignus.⁊ hac glo.

¶Ex lectura antiqua. ¶Nota ꝙ reſoluto iure autoris, reſoluitur ius ſucceſſoris.

Idem iulianus. Not.ꝙ ille qui tenetur ad reſtitutionem fructuũ, tenetur ad ceſſionem actionis, ſi quam habet.

Cũ igitur. No.§. pro ſubhaſtationibus vbi quis dicatur meliorem conditionem afferre.not.vſqꝫ ad fin.⁊ not.hic melius multis modis dici.

Melior aũt cõditio. Nota iſtum.§. ex quo optime declaratur qñ dicatur melior conditio afferri.⁊ tene ipſum menti.

ITem quod dictum eſt. Iſte text. declarat.l.ij.in fine, ⁊ non ſummatur.

Si quis extiterit. Etiaʒ primus emptor ad plus offerenduʒ admittit̃, et ei plus offerẽti res addici dʒ, fruct⁹ tñ interim ꝑceꝑti debẽt eſſe vẽditoris, ſicut ſi alius plus obtuliſſet. ¶No.ꝙ ſi penes ꝑmũ emptorẽ remaneat res, ex licitatiõe non lucrat̃ fruct⁹ medij tꝑis: qꝛ nõ hʒ rẽ ex ꝑmo ꝯctu, ſed ex nouo ꝯctu q̃ idẽ operat̃ in eadẽ pſona, qđ operaret̃ in noua: qđ no.non ergo ꝓprie đr res penes eũ ꝑmanere: ſʒ poti⁹ diſcedere ex ꝑma emptione, ⁊ ex ſcđa venire: ꝙ eſt nouũ factũ cũ repetitiõe ꝯct⁹ ⁊.ĩ.de pre.ſtip.l.valerian⁹.dubitatio erat: qꝛ ꝑ limitationẽ videbatur cõfirmari prior cõtractus in eadẽ perſona: ſed nõ eſt verum, quia additamentum precij nouum contractum facit š.de contrahenda emptione.l.pacta conuenta.§. Paulus.

NEceſſe. Uenditor plus offerenti vendere non debet.niſi prius emptore requiſito.h.dicit vſqꝫ ad.l.ſabinus.

LIcet. No.gl.ꝙ licet v̾ba ſic ſint ꝯcepta, ſi alius meliorẽ conditionẽ attulerit ⁊c.tamen ad hoc beneficium admittitur ipſe idem emptor: qꝛ venit vt alius ex nono contractu, vt.š.proxi.§. ¶Not.ꝙ venditor debet notificare emptori ꝑmo quomodo plus offertur ad hoc vt ille poſſit vincere licitantem.⁊ eſt ſimile de notificatione in.l.vlti.C.de iure emphyteuti.⁊ de lega.ij.l.ſi cum quibuſdam.⁊.l.vinum.§.rogo.per Iacobum.

SAbinus. Ille qui vendit ſub pacto addictionis in dieʒ. meliorem cõditionem oblatam poteſt reijcere, ⁊ ſequi primam conditionem ſi vult: niſi fuerit actum quod meliore conditione oblata liceret emptori reſilire. Predicta procedunt, ⁊ locum habent in vendente rem ſuam: ſecus in creditore vendente, qui meliore conditione oblata primam venditionem ſequi non poteſt.h.dicit cum.l.ſequenti. ¶In tex.ibi, pignus addictuʒ ⁊c.id eſt vẽditũ ſub pacto addictionis in diẽ. ¶Not.caſum iſtius.l.⁊ ſi proponat̃.⁊ ex hac.l.habes ꝙ ille q̃ vendit rem alienam ⁊ nomine alieno, non videtur bona fide verſari, ſi non dat plus offerenti.

¶Ex lectura anti. ¶No.hoc referre cuius cauſa pactũ abſolutorium apponat̃. ¶Itẽ no.id vtilius cenſeri, quod magis domino placet, vt.l.pen.ĩ.de con.ob cau.ſecus in creditore, qꝛ ibi non agitur de ſuo fauore tantum, vt.ĩ.l.proxima.

SEd ⁊ ſi proponatur. No.in v̾.qđ ergo. ꝙ ad hoc vt dicat̃ plus offerri, requiritur ꝙ ille q̃ offert ſit idoneus ad ſoluendũ.concor.š.e.l.iiij.§.fi.

QUod autem. Pactum addictionis in diem poteſt addici, ſemel, bis ⁊ pluries.hoc dicit.

¶Additio. ¶Quod autem. No quod ſi primo vendidi ſub pacto addictionis in diem, ⁊ alius poſtea emit pluris vł ſimili pacto, dicebat ſabinus primam emptionem non ſolutã per ſecundam, que poteſt non habere locum cum ſit reuocabilis. ſed Iuli.dicit ꝯtra: quia eſt receſſum a prima, cum ſecũda emptio ſit contracta: ⁊ idem in tertia.⁊ ſic de ſingulis. Et no.caſuʒ, vt ſit maior dubitatio, pone ꝙ eſt prefixus terminus, ⁊ ꝙ eſt lapſus re ſic exiſtente in pendenti.

Item quod. No.hic diſtinctionẽ pluribus vendentib⁹, an diſtincto ꝓcio an eodẽ ꝓcio. ¶Pmo caſu qlibet põt facere facta ſua per ſe. ¶Secũdo nõ: imo vnus ꝯdictor plus operatur, quã factum multoꝝ, quod eſt no.fallit tamen quando eſt actum ꝙ emptor debeat habere omnes partes: nã tũc licet partes precioꝝ fuerint diſtincte

ſtincte:tñ illð pactũ operať idẽ qð vnitas p̃cij. Idẽ eñ opať vnitas rei qð p̃cij.⁊ de hoc gloriať Celſus ꝙ hic a nemine eſt aia[n]uerſum:vnitas eñ p̃cij facit ꝙ ꝯtractus in totũ maneat, ſꝫ illud pactũ facit ꝙ cõtractus in totum reſoluatur ratione partis,vñ nõ eſt ꝑ oĩa idẽ:ſed in hoc tñ,nõne fiat diuiſio?

Idem eſt. Non ſummatur,qꝛ diſtinguit:ſed nota caſum iſtius.§.⁊ legis ſeq.cum ſeq.⁊c.

Quid ſi vno.§.Verũ. No.ĩ iſto §.ꝙ quãdo plures ſunt vẽditores cũ pacto addictionis in diẽ,vn⁹ eoꝝ plus offerendo põt recuperare totã reꝫ,licet ſecus eſſet in vno vẽditore:⁊ ſic facit ad.q.trib⁹ canonicis eſt data electio per alios de capitulo vt eligãt tertiuꝫ,⁊
a ille elect⁹ dat ſibimet ipſi vocẽ ſuã[a],q̃riť vtrũ talis electio valeat,⁊ vtrũ valeat vox quã elect⁹ ſibimet ipſi dedit:⁊ dicim⁹ ꝙ ſic,argu.iſtius.§.qꝛ licet reꝫ meã nõ poſſum emere.ſ.ti.j.l. rei ſue.tñ rõne partiũ ſocioꝝ meoꝝ poſſum emere rem meã, vt hic.⁊ facit.ſ.mãd.l.fundũ qui ex parte,ſic ⁊ in.q.noſtra:nã lꝫ qñ eſt cõmiſſa vni electio vt eligat abbatẽ,nõ põt ſeipm eligere,ar.ſ.man.l.ſi mandauero.§.ſi tibi.tñ rõne ſocioꝝ adiectoꝝ in electione facienda vꝫ mea vox mihi preſtita ſm Cy. in addi.de hoc no.l.l.plane.ſ.qð cuiuſq; vni.no. Itẽ no.in generali ſermone continetur perſona vnius ex loquentibus.
1 ☞Electio ſcienter facta habet vim approbationis.

Si venditor. Non ſummať iſtud p̃ncipiũ:qꝛ diſtinguit iſtaꝫ.l. vľ ſic,ꝑ ꝯctũ ſimulatũ nõ recediť a ꝯctu vero,ſed ꝑ verũ ꝯctũ ſic,dũmodo d̃ iure ſubſtat.h.d.⁊ ponit diuerſa exempla vſq; ad.§.preter corpus.in iſto tamen ꝯtractu non erat ſimulatio in ſubſtãtia,ſed in quãtitate: ⁊ nota. ¶ In tex.ibi,ſed ſi emptor. ¶ Not.ꝙ ſimulatio in ꝑſona nõ habet impedire qñ eſt veritas in cõſenſu,ſic.j.de manu.l.iiij. §.ſi ab ignoto. ¶ Not.eũ comprobare qui malũ eligit ſciẽter, facit.j.de re iu.l.qdam cõſulebat. ¶ In text.ibi,ſed ſi neuter.
1 ¶ †No.ꝙ electio ſcienter facta hꝫ vim approbationis cõcor. de re iudi. quidã conſulebat. ¶ In ṽ.ſed ⁊ ſi poſtea ibi aliter abſq; ⁊c.facit ꝙ inter patrem ⁊ filiũ dñm ⁊ ſeruũ non cõſiſtit emptio, etiaꝫ quãtũ ad naturalẽ obligationẽ,qð placet ex eo qꝛ in ver.ſed ſi poſtea.in p̃n.loquitur de pupillo,vbi emptio cõſiſtit ſolũ quo ad naturalẽ obligationẽ,ergo in ver.aľr loquiť qñ nulla eſt orta obligatio,ſm gl. quã habuiſtis.ſ.tit.j. l.ij.videť velle ꝯtrariũ,vcꝫ ꝙ naſcať obligatio:tñ nõ cum effectu de hoc,an inter patrẽ ⁊ filiũ dñm ⁊ ſeruũ oriať obligatio habuiſtis in.l.frater a fratre.ſ.de cõdi.inde.⁊c. ¶ Itẽ no.in ver.aliter itaq;.ꝙ verus contractus non reſoluitur per contractum,qui de iure non tenet:ſecus ſi teneret quoquo iure.

Preter corpus. Nõ ſummatur,quia breuis. ¶ In tex.ib ꝓpreter corp⁹.ſ. rei vendite. ¶ In tex.ibi,nihil ſequiť ⁊c.dic.ſ.ſm emptoreꝫ. ¶ No.ꝙ p̃ciũ ⁊ ꝯdõ nõ d̃r melior ꝑꝑ acceſſoriũ,cũ acceſſoriuꝫ nõ eſt curãdũ:⁊ eſt ratio.qꝛ in p̃mo cõſtituẽdo fuerat habit⁹ reſpectus ad rẽ principalẽ:fructus eñ aſcendebant ex diſpoſitione legali,arg.tamen contra in.l.fi.§.fin.que in fran.cred.

Si predio. Not.ex hoc p̃ncipio:nã iſta.l. facit ꝙ ius implẽdi ꝯditionẽ in contractibus tranſeat:dixi de hoc in.l.ſi neceſſarias.§.ſi vendendo.ſ.de pig.act.vbi per Guli.de Cu.no.per Cy.in.l.ſi plures.C.de cond. inſer.⁊ dic ꝙ in his, que deſiderant voluntatem, hereditas non habereť loco pſone:⁊ tẽpus ⁊ cõditio currit hereditati iacenti,⁊ ſi ſupereſt de tpe,cõditio tranſmittitur ad heredẽ.h.d.vt no.ſ.de pig.act. ſi neceſſarias.§.de vendendo per Guli.de cu. ¶ No.ꝙ hereditas nõ habet ius acceptãdi,nec poteſt hoc ſuppleri per curatorem datum hereditati iacenti. ¶ No.ꝙ hereditas non reſtituitur aduerſus lapſum termini:hic non loquitur in termino legali,ſed in conuentionali.⁊ facit.ſ.de mino.l.emilius largianus. ¶ In gl.no.hereditatem arg.ꝙ hereditas non poteſt conſtitui in mora:quod eſt verum per interpellationem, quia nõ intelligit ſe debere:ſed ꝑ diei certe appoſite lapſum ſic.vt.l.ad diem.de ver.ob.cuꝫ ſi. ¶ In gl.no.ꝙ in fi.ſol.ibi in vltima voluntate,vbi non tranſit cõditio,niſi mora precedat vt eod.titu.l.cum fundus.hic autem in cõtractibus,vt in.§. ex cõditionali.nec obſt.j.de verb.obli.l.qui rome.§.augeri⁹. qꝛ ibi conditio erat coarctata ad vitã,⁊ ideo non tranſit.

Si fundus. Qñ contrahitur,debet conſiderari quãtitas additi vel ꝯtracti.facit qð dixi.ſ.de contrahen.emp.l.fundi partem.

Imperator. Sicut fructus percepti per emptorem meliore conditione oblata reſtituuntur venditori,ita ⁊ econuerſo ipſi primo emptori debet reddi quod impẽdit.hoc dicit. ¶ Not. ter.in fi.⁊ credo ſenſiſſe ⁊c.ꝙ in dubio debet intelligi ꝙ lex loquatur de illa actione.de qua loquiť titulus,in quo illa lex ſituata eſt. Idem habuiſtis in.l.fi.ſ.de condi.inde.in p̃n.⁊ ibi no.⁊c.Vel aliter,vbi non ſit expreſſa mẽtio actiõis,intelligitur de actione cõgruente ſubiecte materie,ad hoc allegatur.

Cum duo. No.no.diſtictionẽ iſti⁹.l.⁊ circa iſtã.l.vide qð no.C.de do.ꝓ
b miſ.l.j.Rõne incertitudinis nil vꝫ qð egiť[b].h.d. ¶ In gl.ſi.ergo. ¶ No.ꝙ q̃dã allegatiões iſti⁹ gl. loquũť qñ ẽ dubiũ facti.Quedã qñ ẽ dubiũ pſone.Quedã qñ ẽ dubiũ tẽporis ſeu ordinis. ⁊ vľ ꝙ vbicũq; aliqd certũ ẽ de ſubſtãtia ꝓbatiõis,ibi vitiat incertitudo.⁊ facit ad.q.de plu
c rib⁹ cõcurrentib⁹ ad brauium[c],ita ꝙ non apparet de ordine preuẽtiõis,vt.ſ.de ſta.ho.l.arethuſa.Si autẽ ſit dubiũ iuris dic vt.ſ.de legi.l.ĩ ambigua.adð qð no.j.de pe.l.ſi p̃ſes.⁊ facit ad.q.ꝙ ſi venditur cluſium per ſe,⁊ venditur qdam ali⁹ reditus per ſe,⁊ ego promiſi in cluſio.x.⁊ in reditu.v.⁊ poſtea apparet alius ad hãnimẽta ⁊ in vtroq; ſimul ꝓmittit.q⁹ nõ dicať ille me ſup aſſe,qꝛ nõ apparet ĩ q̃ me ſupauit,vtrũ ĩ cluſio vľ reditu.vñ opꝫ ꝙ diſtĩcte ⁊ ſepate ⁊ ſup q̃libet ꝑ ſe,ꝓmittat.

Cum in diem. Unus ex emptorib⁹ põt offerre meliorem conditionem:⁊ tota emptio nouatur.h.d.

Prior emptor. Prior emptor nõ hꝫ actionem contra ſcðm, qꝛ perſonalis actio non ſequitur fundum.h.d.

¶ De lege commiſſoria. Rubrica.

Si fundus. Qñ apponiť pactum.l. cõmiſſorie venditio eſt pura,ſed reſoluiť ſub cõditione. ⁊ iſtud pactũ apponitur in fauorẽ venditoris, ideo vẽditor põt vti iſto pacto volẽs, inuit⁹ autẽ nõ cogiť. h.d.vſq; ad.l.ſi fund⁹ ⁊c. Circa gl. rubrice q̃ro q̃ eſt ratio quare in pignoribus reprobatur pactum legis
d commiſſorie[d]: Reſpõdeo,ratio eſt ne creditores ſuam auaritiam exercerẽt,vt no.gl.in.l.ſi quis in cõſcribẽdo.C.de pac.

Si fundus. Pactũ.l.cõmiſſorie ñ facit conditionalẽ ẽptionẽ,ſꝫ emptionẽ reſoluit:quod dic vt no.in.l.ij.ſ.ti.j. ¶ Quero hic,qñ vẽdiť ſub pacto cõmiſſorie vel addictionis in diẽ,que actio cõpetit vẽditori cõditiõe exiſtẽte: Reſpõdeo,aut apponunť ṽba directa,vt ſit inempta: ⁊ tũc ageť rei vẽdicatiõe,qꝛ res eſt apud emptorẽ ſine cã.Si aũt apponanť verba obliqua,ꝙ res reuertať ad dñm,tunc agetur actiõe p̃ſcrip.ver.qꝛ nõ tranſit dñium recta via,qñ ṽba cõtract⁹ ſunt obliqua,vt ſingulariter legiť ⁊ no.j.de don.l.j.in magna gl. ⁊ hoc not.Cy.ſ.tit.j.l.ij.in addi.Credo ꝙ in primo caſu non ꝯpetat ad retraditionem actio ex vendito.ſ.ti.j.l.ij.⁊ imperator vbi eſt expreſſum.ar.j.eo.l.ſi fundus.⁊.ſ.de contrahen. emp.l.ſed celſus.§.j.ver.non conturbari debemus.
¶ Ex lec.an. ¶ No.ꝙ ẽptor,q nõ ſoluit ad terminũ,ſi ꝓpterea ꝯctus annullať,dꝫ reſtituere fruct⁹,niſi eos retineat in recõpẽſationẽ partis p̃cij,quã ſoluerat:tene mẽti regulã ⁊ exceptionẽ hãc.⁊ vide Gul.in.l.ꝯctu.in fi.C.de fide inſtru.gl.no. hic ꝙ ille q non ſoluit ad terminũ,dꝫ ꝑdere arras:qð eſt verũ in pacto.l.commiſſorie,ſecus in ſimplici appoſitione termini. ¶ In gl.ideo ibi,⁊ arras,q̃ qñq; cedunt in precium,qñq; non,vt.ſ.ti.ij.qð ſepe.tamen dicunt moder.ꝙ qñ conſiſtunt arre in pecunia numerata,in dubio cenſentur data nomine arrarũ,⁊ pro parte precij,vt refert ibi Cy.in addi.ſꝫ opi.gloſſarum eſt ꝙ ſimpľr noĩe arrarum,ſicut verbum ſonat,qꝛ contractus arrarum eſt diſtinctus.vt.C.de fi.inſtru.contractus.

Cum venditor. Sẽꝑ pactũ,qð appellatur rõne more,ẽ interpretandum in fauorẽ creditoris non debitoris:⁊ nõ põt renũtiari ꝑ creditorẽ pacto.j.e.l.iiij.§.elegãter.⁊.l.poſt diẽ.⁊ idẽ dico in legali diſpoſitione,vt.ſ.pro ſoc. cum duob⁹.§.idem reſpondit.⁊ qð no.in.l.ij.ſ.ſi ager vec.

Eleganter. Eligẽs iter ꝯtria variare nõ põt.h.d. ¶ In gl.vel ĩ arra.No.ĩ iſta gl.vtrũ poſſit alicui p̃figi termin⁹ ad eligẽdũ,⁊ ad declarãdũ an velit ꝯctũ ſubſiſtere:opꝫ eñ ꝙ eligat alterũ.⁊ facit ꝯ ꝓprietarios q recipiũt cẽſum,⁊ ꝓteſtanť ꝙ ſi res eẽt reuerſa,ꝙ nolũt ſuuꝫ ius ꝑdere:nã nõ vꝫ iſta ꝓteſtatio iuri ꝯtria,qꝛ dꝫ determinare animũ ſuũ ad vnã partẽ tñ,vt hic,⁊.j.de act.emp.l.iulia.§.ſi. quis a colludẽte.⁊.C.de vſu.l.q̃uis vaſa.ar.extra de cẽſi.cap. cũ olim. ¶ No.ex hoc.§.ꝙ cũ preciũ nõ eſt in termino ſolutũ, dꝫ ſtatim venditor dicere vtrum velit vti.l.commiſſoria,vľ p̃cium petere:⁊ ſi eligit.l.commiſſoriam,non poteſt poſtea variare:⁊ aduerte qꝛ iſta glo.hic dicit quod poteſt cogi hic vẽditor per emptorem officio iudicis. Ultimo hunc tex.adducit

a ¶ Suaꝫ.vide d.alex.de in o. in.l.ſi cõſul.in fin.ſ.de adop. ⁊ albe.de roſa. in tractatu ſta tu.q.cxxiiii.

b ¶ Egiť. adde fel. in.c.imputari circa fi.de fide inſti.ꝙ incertitudo ita vitiat ſicut cõtrarietas.

c ¶ Brauium. de qua.q.vide Frã.aret. in.l. q filiabus.j.de leg.j.⁊ Feli.in c.capľm.de reſcri.in verſi.de duobus.

d ¶ L.commiſſorie.valet tamen tale pactũ ſi ſit poſitũ ex interuallo non in ipſo contractu vt per bal.in.c.l. j.in.ij.col.ver. ſꝫ pone ꝙ pactũ de feu.da. in vi.l.cõmiſſorie,⁊ frã.are. in.l.ſi ita qs. §.ſcia.quaſi in me.prime col. j.de ṽ.oblig.